

Голас Рацзімы

№ 22 (1386) ЧЭРВЕНЬ 1975 г. ВYДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ ГОД ВYДАННЯ 20-ТЫ ЦАНА 2 КАП.

Мінск індустрыяльны.

Фота Я. КАЗЮЛІ.

Н ЯДАУНА выдавецтва «Беларусь» выпусіла ў свет дзве мае дакументальныя аповесці пра людзей працоўнага подзвігу. Першая з іх — «Высокі поўдзень» — пра слесара-лякальчыка Мінскага трактарнага завода Яўгена Клімчанку, другая — «Зоркаўкі» — пра дырэктара Кармянскай школы-інтэрната Міхаіла Дзмітрыева. Абодва мне даўно знаёмыя, абодва сталі нядаўна Героямі Сацыялістычнай Працы.

Менавіта з Клімчанкам мяне звёў такі выпадак. Калі ў інструментальным аддзяленні завода сапсаваўся вымяральны прыбор эвальвентаметр, які быў набыты заводам у адной загранічнай фірмы, дырэцыя накіравала фірме рэкламацыю. Пакуль у Мінск выбіраўся спецыяліст-наладчык, на заводзе сапсаваліся яшчэ два такія прыборы.

І вось прыехаў на трактарны прадстаўнік фірмы Вакер Нагель. Яго сустрэлі, вядома, як госця. Ён адрамантаваў толькі адзін прыбор, але ж трэба было рамантаваць яшчэ другі і трэці. Вакер Нагель сказаў, што ён павінен прывесці юсі-

роўку толькі аднаго прыбора і таму заданне сваё выканаў.

— Правільна, — пагадзіўся начальнік лабараторыі Яўген Аладзін. І растлумачыў: — Наступныя два прыборы выйшлі са строю пасля таго, як фірме была адпраўлена рэкламацыя. Новую рэкламацыю не пасылалі, бо спадзяваліся, што прыедзе спецыяліст і заадно наладзіць і астатнія прыборы. Бо як жа інакш? Нашы спецыялісты заўсёды так дзейнічаюць.

Вакер Нагель пачаў даказваць, што наладку яшчэ двух прыбораў у яго няма распараджэння.

— Мы заплацім вам за работу, — паабяцаў Аладзін.

— Прабачце, не магу, — адмовіўся Вакер Нагель і тут жа параіў: — І вы не губляйце дарэмна часу, выклікайце спецыяліста яшчэ раз.

Тут Клімчанка не стрымаўся: — Тады мы самі паспрабуем

наладзіць гэтыя вашы мудрагелістыя прыборы.

— Самі? — на твары Нагеля паявілася ўсмішка.

І ўсё ж Клімчанка, прсты рабочы, маючы за плячыма толькі сярэднюю адукацыю агульнай школы, наладзіў складаныя прыборы.

Пазней, калі Вакеру Нагелю давялося яшчэ адзін раз быць у Мінску, ён пажадаў сустрэцца з Клімчанкам, пацікавіцца, ці справіўся ён з незнаёмымі прыборамі. Аказваецца, справіўся.

Пасля таго выпадку я больш уважліва прыгледзеўся да Яўгена Іванавіча, пабываў у яго на рабоце, дома. Ён раскаваў мне пра сваё жыццё. У сям'і іх было сям'ера дзяцей. Калі памёр бацька, ён застаўся амаль самым маленькім. Рана пайшоў на свой хлеб. Пасля рамеснага вучылішча працаваў у Новасібірску. У 1946 годзе вярнуўся ў Беларусь, па-

даўся на трактарны. Завод тады яшчэ будаваўся. Здаралася, што нерэгулярна і зарплату выдавалі... Перад інструментальшчыкамі, як ні кажу, былі пастаўлены цвёрдыя задачы: у тэрмін забяспечыць вытворчасць інструментамі, штампамі, прэсформамі.

Рос завод, рос на заводзе і Яўген Клімчанка. Стаў майстрам сваёй справы. Яго не раз выбіралі дэпутатам Мінскага гарадскога Савета, а аднойчы і членам парламента Беларусі.

— Я ў жыцці абраў шлях рабочага, — з гонарам дзеліцца сваімі думкамі Яўген Іванавіч. — Атрымаць вышэйшую адукацыю не дазволіла вайна. Але шчасце чалавека не ў вышэйшай адукацыі. Па-мойму, і без яе можна знайсці сваё месца ў жыцці, разлічыўшы свае сілы. Калі знойдзеш гэта месца, будзеш шчаслівым і карысным у грамадстве. Жыццёвы шлях трэба выбіраць з улікам сваіх сіл і здольнасцей.

І Клімчанка выбраў удала. З яго атрымаўся добры рабочы. Ён на сваім месцы.

У асобе Клімчанкі я заўважыў, як вырас наш рабочы клас.

Здавалася, было зусім нядаўна, калі Клімчанку ўпершыню на заводзе назвалі стаханавцам. Тады ён рабіў вымяральныя інструменты пры дапамозе зубіла і напільніка, пацеў ад мускульнага напружання, бо яшчэ не было на ўзбраенні трактарабудаўнікоў дакладных станкоў і прыбораў. Цяпер жа Клімчанка ўвасабляе сучаснага савецкага рабочага. У яго руках лагарыфмічная лінейка, опытка, любая складаная тэхніка, якая стала падручнай прастаму рабочаму. Гэта і ёсць рост нашага рабочага класа.

Вось чаму Клімчанка стаў героем майёй дакументальнай аповесці. А ён жа на трактарным не адзін такі. Таму з кагорты мінскіх трактаразаводцаў я вылучыў для сваёй новай кнігі яшчэ некалькі прататыпаў, якія будуць літаратурнымі героямі майго твора пра рабочы клас.

...З Дзмітрыевым, пра якога выйшла ў свет дакументальная

(Заканчэнне на 3-й стар.)

Сёння ў нумары:

БелАЗы — САМЫЯ МАГУТНЫЯ МАШЫНЫ

(«Слава жодзінскай маркі» стар. 3

СІЯНІСЦКАЯ ГАЗЕТА АБВЯР. ГАЕ УЛАСНУЮ ХЛУСНЮ

(«Красная пропаганда» г-на Цвибака)

стар. 4—6

МАТЭРЫЯЛЫ, ПРЫСВЕЧАНЫЯ 70-ГОДДЗЮ М. ШОЛАХАВА

стар. 6—7

ПРАЦЯГ КАСМІЧНАЙ ЭПАПЕІ

3 ПАВЕДАМЛЕННЯУ ТАСС

24 мая 1975 года ў 17 гадзін 58 мінут маскоўскага часу ў Савецкім Саюзе зроблены запуск касмічнага карабля «Саюз-18», пілатуемага экіпажам у саставе камандзіра карабля Героя Савецкага Саюза, лётчыка-касманаўта СССР, падпалкоўніка Пятра Клімука і борт-інжынера Героя Савецкага Саюза, лётчыка - касманаўта СССР Віталія Севасцьянава.

Камандзір карабля падпалкоўнік Пётр Клімука ураджоўнік вёскі Камароўка, што на Брэстчыне. У 1973 годзе зрабіў касмічны палёт у якасці камандзіра карабля «Саюз-13». Борт-інжынер Віталій Севасцьянаў свой першы касмічны палёт зрабіў у чэрвені 1970 года ў якасці борт-інжынера карабля «Саюз-9».

Мэтай запуску карабля «Саюз-18» з'яўляецца правядзенне далейшых эксперыментаў з арбітальнай навуковай станцыяй «Салют-4», якія пачаліся 12 студзеня 1975 года пры сумесным палёце транспартнага карабля «Саюз-17» і станцыі «Салют-4», а таксама адпрацоўка асобных элементаў і сістэм карабля ў розных рэжымах палёту.

З караблём «Саюз-18» устаноўлена ўстойлівая радыё- і тэлевізійная сувязь.

26 мая 1975 года другі экіпаж у саставе касманаўтаў П. Клімука і В. Севасцьянава дастаўлены на борт станцыі «Салют-4», якая з 9 лютага функцыяніравала ў аўтаматычным рэжыме.

Збліжэнне, прычальванне і стыкоўка касмічных апаратаў праводзіліся спачатку з дапамогай аўтаматычнай сіс-

П. КЛІМУК.

В. СЕВАСЦЬЯНАЎ.

тэмы кіравання, а затым, з адлегласці 100 метраў, экіпажам уручную. Пасля стыкоўкі і праверкі бартавых сістэм станцыі «Салют-4» касманаўты перайшлі ў яе памяшканне і пачалі выкананне намечанай праграмы, якая прадугледжвае працяг даследаванняў і эксперыментаў, пачатых на станцыі яе першым экіпажам. Будучы праводзіцца: вывучэнне Сонца, планет і зорак у розных дыяпазонах спектра электрамагнітных выпраменьванняў, даследаванні геалага-марфалагічных аб'ектаў паверхні Зямлі, фізічных працэсаў у яе атмасферы і касмічнай прасторы, медыка-біялагічныя даследаванні, а таксама выпрабаванні канструкцыі станцыі, бартавых сістэм і апаратуры.

28 мая касманаўты Клі-

мук і Севасцьянаў завяршылі асноўныя аперацыі па расксервацыі станцыі «Салют-4» і падрыхтоўцы навуковай апаратуры да выканання заплаванай праграмы даследаванняў і эксперыментаў.

Экіпажу арбітальнай навуковай станцыі «Салют-4» прадастаўлены дзень актыўнага адпачынку.

Самаадчуванне таварышаў Клімука і Севасцьянава добрае. Усе бартавыя сістэмы станцыі працуюць нармальна.

Рабочыя рамонтнага ўчастка 22-га цэха Віцебскага вытворча-тэхнічнага аб'яднання «Маналіт» уключылі ў штат свайго калектыву лётчыка-касманаўта СССР, Героя Савецкага Саюза Пят-

ра Клімука і яго заробную плату будуць штотомсяц адлічваць у Фонд міру. Аб сваім рашэнні яны паведамілі касманаўту. З касмічнай арбіты ў Віцебск прыйшла тэлеграма:

«Калектыву рамонтнага ўчастка 22-га цэха вытворча-тэхнічнага аб'яднання «Маналіт».

Дарагія сябры!
Выказаю вялікую ўдзячнасць за аказаны гонар лётчыц мяне ганаровым членам вашага калектыву. Мне было вельмі прыемна даведацца аб вашых вытворчых поспехах і планах на бліжэйшую будучыню. Датэрміновае выкананне плана дзевятай пяцігодкі — гэта вялікі падарунак калектыва XXV з'езду роднай Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

Жадаю вам, дарагія таварышы, вялікіх вытворчых поспехаў, моцнага здароўя, шчасця і асабістага дабрабыту.

Лётчык-касманаўт
П. КЛІМУК.

З Віцебска паслана тэлеграма ў адказ:

«Масква. Лётчыку-касманаўту СССР П. І. Клімуку. Сардэчна віншуюем вас, Пётр Ільіч, ганаровага члена калектыву рамонтнага ўчастка 22-га цэха, і Віталія Іванавіча Севасцьянава з новым подзвігам у асваенні космаса. Вяземжна рады. Ганарымся. Жадаем нармальнай работы ў космасае, шчаслівага вяртання на родную Зямлю. Чакаем сустрэчы з нашым калектывам.

Калектыву рамонтнага ўчастка 22-га цэха вытворча-тэхнічнага аб'яднання «Маналіт».

СУПРАЦОЎНІЧАЮЦЬ СТАНКАБУДАЎНІКІ

З 15 па 24 мая ў Мінску праходзіла спецыялізаваная выстаўка станкабудаўнічай і інструментальнай прамысловасці Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі.

На дзясць дзён выставачны павільён беларускага філіяла Усесаюзнага навукова-даследчага інстытута тэхнічнай эстэтыкі ператварыўся ў гіганцкі цэх. Але цэх не зусім звычайны. Кожны з наведвальнікаў мог сам на некалькі мінут стаць яго рабочым. Асаблівага майстэрства і навыкаў для гэтага не патрабавалася. Дастаткова было націснуць кнопку — і «разумныя» станкі самі бралі загатоўкі, падбіралі патрэбны інструмент і з дакладнасцю да сотых долей міліметра апрацоўвалі іх.

Так, станкі-аўтаматы, што працуюць па загады складзенай праграмы, — гэта асноўная рыса сённяшняга станкабудаўніцтва. За такімі аргатамі, злучанымі ў аўтаматычныя лініі, якія без дапамогі рабочага здольны рабіць дзiesiąткі і сотні аперацый, будучае металаапрацоўкі. Менавіта станкі, што адпавядаюць апошнім патрабаванням сённяшняга дня і недалёкі ад заўтрашніх стандартаў, прадэманстравалі ў нашай сталіцы станкабудаўнікі ГДР.

Знешнегандлёвая арганізацыя ГДР «ВМВ» — Экспарт-Імпарт прадставіла на суд савецкіх спецыялістаў прадукцыю некалькіх буйнейшых прадпрыемстваў галіны. У пашпартах большасці з дэманструемых узораў у графе «асобыя перавагі» можна было прычытаць, што станкі гэтыя цалкам аўтаматызаваныя і кіруюцца лібавым праграмнай сістэмай, здольны апрацоўваць дэталі ў складанай індывідуальнай вытворчасці, скарачаюць дапаможны час, на 100—250 працэнтаў павышаюць прадукцыйнасць працы, паліпшаюць якасць апрацоўкі і дакладнасць...

Зрэшты, многім з наведвальнікаў, а імі ў асноўным былі беларускія станкабудаўнікі з розных гарадоў рэспублікі, не трэба было прадстаўляць прадукцыю нямецкіх калег. Амаль усе з прадстаўленых на выстаўцы аргатаў працуюць ужо ў народнай гаспадарцы Беларусі. Вось што наконт гэтага сказаў супрацоўнік гандлёвага прадстаўніцтва ГДР у СССР, інжынер Эрых Гюнтэр.

— Амаль 70 працэнтаў вырабляемых у ГДР станкоў ідуць на экспарт. Палавіна з іх — у СССР. Пастаўкі растуць штогод на 6—10 працэнтаў і ажыццяўляюцца буйнымі партыямі. Напрыклад, на Мінскім аўтазаводзе дзейнічае цэлая лінія з 40 магутных прэсаў вытворчасці ГДР. Нашы станкі добра зарэкамендавалі сябе на Мінскім падшыпнікавым заводзе і на многіх іншых

беларускіх прадпрыемствах. Так што беларуская прамысловасць — адзін з нашых асноўных знешніх рынкаў.

Аб мэтах гэтай першай у Беларусі спецыялізаванай выстаўкі станкабудаўніцтва ГДР я спытаў у дырэктара выстаўкі Германа Гелера.

— Гэта экспазіцыя, — адказаў тав. Гелер, — прымеркавана да 30-годдзя Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне і 30-й гадавіны вызвалення ад гітлераўскага фашызму. Мы хочам яшчэ раз прадэманстравць савецкім людзям, што ГДР — неадрыўная частка сацыялістычнай сядружнасці і што яна з дапамогай савецкага народа дабілася за тры дзясцігоддзі велізарных поспехаў. Сёння ГДР уваходзіць у дзiesiąтку найбольш індустрыяльна развітых краін свету. Камерчаская мэта — наладзіць больш шырокія дзелавыя кантакты з беларускімі калегамі. Мы добра знаёмы з прадукцыяй станкабудаўнікоў БССР. У ГДР працуюць станкі з Мінска, Оршы, Гомеля, Віцебска, Маладзечна. Гэта выдатныя станкі, і мы з задавальненнем купляем іх.

Асабліва ўвага ў гэтых дзелавых сустрэчах была ўдзелена станкам з лібавым праграмным кіраваннем (ЛПК). Комплексная праграма эканамічнай інтэграцыі краін — членаў СЭУ надае гэтаму віду вытворчасці вельмі важнае значэнне. Пераход на станкі з ЛПК стане новым значным крокам у тэхнічным развіцці краін сацыялістычнай сядружнасці. І не малую ролю ў гэтым павінны адыграць ГДР і СССР. Ужо сёння ў Маскве дзейнічае эксперыментальна-вытворчы цэнтр станкоў з ЛПК вытворчасці ГДР. Аналагічны цэнтр, толькі савецкі, працуе ў Берліне, і неўзабаве адкрыецца ў Карл-Маркс-Штаце. Мэта гэтага супрацоўніцтва — уніфікаваць лібавую праграмную канструкцыю, складанне універсальных праграм і развіццё вытворчай кааперацыі.

Адной з форм супрацоўніцтва ў рамках СЭУ па станкабудаўніцтве з'яўляецца дакладна вызначаная спецыялізацыя краін — членаў дагавору. У гэтых рамках Беларусь спецыялізуецца на вытворчасці працяжных станкоў, ГДР — на станках для апрацоўкі шасцераў, станкоў для падшыпнікавай і аўтамабільнай прамысловасці. Бліжэйшая перспектыва гэтай кааперацыі — 30—35 працэнтаў спецыялізаваных паставак з абодвух бакоў. Сённяшняя выстаўка ў Мінску будзе ў многім спрыяць развіццю такой спецыялізацыі, лічаць спецыялісты з ГДР і СССР.

В. УЛАДЗІМІРАЎ.

ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ●

Сёлета калектыву Брэсцкага панчошнага камбіната выпусціць 34 мільёны пар панчошна-шкарпэткавых вырабаў. Намечана вырабаваць звыш плана 16 тон эластычнай пражы і на 200 тысяч рублёў панчошна-шкарпэткавых вырабаў. НА ЗДЫМКУ: круцільшчыца Раіса ГАЛАК, адна з лепшых работніц прадпрыемства. Яна перадае свой вопыт маладым рабочым.

Фота Э. КАБЯКА.

СУСТРЭЧА

З П. МАШЭРАВІМ

У рэспубліцы адбываюцца сустрэчы выбаршчыкаў з кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР. 28 мая ў памяшканні акруговага дома афіцэраў жыхары Ленінскага раёна Мінска сустрэліся з кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР — кандыдатам у члены Палітбюро ЦК КПСС, першым сакратаром ЦК КПБ Пятром Машэравым. Аб жыццёвым і працоўным шляху выбарніка народа расказаў давераная асоба кандыдата, дырэктар станкабудаўнічага заводу імя Кірава В. Кебіч. З прамовай на сходзе выступіў П. Машэраў. Ён падзякаваў выбаршчыкам за аказаны давер і запэў-

ніў, што ўсе сілы, вопыт і веды, як і раней, будзе надаваць справе партыі і народа, справе камунізму. У сваёй прамове П. Машэраў зрабіў дэтальны аналіз той велізарнай работы, якую працоўныя Беларусі правялі па выкананню заданняў пяцігодкі.

ГЕАГРАФІЯ ГОРАДА

Напярэдадні маючых адбыцца выбараў у Гомелі ўтворан новы раён — Савецкі.

Новы раён займае амаль трэць горада. Тут знаходзяцца хімічны, вагонарамонтны, электратэхнічны заводы, «Цэнтраліт», прадпрыемствы будаўнічай індустрыі. Прамысловасць раёна дае каля палавіны ўсёй валавай прадукцыі Гомеля.

ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ●

ГЕРОІ ПЯЦІГОДКІ

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар.)

аповесць «Зоркаўкі», я пасябраваў даўно, калі мне давялося настаўнічаць. Яшчэ тады Міхаіл Апанасавіч згуртаваў вакол сябе лепшыя педагогічныя кадры. З імі стараўся распрацаваць свой педагогічны метад, каб чалавек з дзіцячых год вучыўся творча думаць і працаваць. А гэта надзвычай важна. Навучыўшыся творча працаваць, чалавек апраўдае сваё прызвание як індывідуальнасць, як гаспадар, прычым разумны гаспадар зямлі. Вось чаму, згуртоўваючы як дырэктар школы вакол сябе настаўнікаў, ён заўсёды імкнуўся, каб малады спецыяліст абавязкова навучыўся творчаму падыходу ў сваёй практычнай дзейнасці, без чаго, на думку Міхаіла Апанасавіча, немагчыма выхаваць новага чалавек. Менавіта гэтым і адрозніваецца тая падрыхтоўка моладзі, якая фарміруецца ў перыяд пераходу ад сацыялізму да камунізму.

Дзмітрыеў здолеў арганізаваць настаўніцкі калектыў і ўсіх вучняў на цеснае злучэнне навучання з практыкай. І дамогся добрых вынікаў у выхавальнай рабоце. Калі да яго ў школу прыежджалі па вопыт з іншых школ і цікавіліся, як настаўнікі дабіліся высокага педагогічнага майстэрства, выдатнай паспяховаці вучняў, ён заўсёды адказваў: «У выхаванні ўсё залежыць ад таго, як мы растлумачым вучням высокія матэрыі і як мы ім падкажам спалучаць навуку са звычайнай працай».

Нядаўна Міхаіл Апанасавіч у ліку лепшых педагогаў пабываў у ЗША, дзе цікавіўся станам адукацыі і выхавання дзяцей у амерыканскіх школах. Выступячы ў друку, на нарадах настаўнікаў, ён расказаў пра поспехі і недахопы амерыканскай школы.

— Магчыма, — гаворыў Дзмітрыеў, — сістэма нашай адукацыі патрабуе далейшага ўдасканалення — гэта ўжо іншае пытанне. Але наша сістэма мае перавагу, і я ўпэўнены, што многія краіны прыюдуць на падобную сістэму адукацыі. Аднак асобныя прыёмы мы можам запазычыць і ў амерыканцаў.

Усё гэта сведчыць аб тым, што нашы настаўнікі — сялянскія і рабочыя сыны, сталі высокаадукаванымі, дасціпнымі і працавітымі, паднялі савецкую педагогіку на высокую ступень. Не дзіва, што свет захапляецца поспехамі савецкай народнай асветы.

Зацікавіўшыся педагогічнай работай Дзмітрыева, яго дасягненнямі, я, вядома, не мог не напісаць менавіта пра яго — такога, як і Клімчанка, героя працы.

Шчыра кажучы, Клімчанка і Дзмітрыеў — не унікальныя людзі. Гэта звычайныя добра сумленныя працаўнікі, адзін на заводзе, другі на ніве народнай асветы. Такіх працаўнікоў у Беларусі — дзесяткі і сотні тысяч. Іх можна сустрэць у калгасах і на будоўлях, у навуковых лабараторыях і на інстытуцкіх кафедрах, ва ўстановах культуры — усюды, дзе вядзецца нястомная праца па выкананню дзевятай пяцігодкі. Іх імёны, партрэты часта можна ўбачыць у рэспубліканскіх, абласных і раённых газетах, за сваю нястомную працу яны атрымліваюць ордэны, медалі, ганаровыя граматы і іншыя ўрадавыя ўзнагароды або віншаванні Генеральнага сакратара ЦК КПСС Л. Брэжнева. Яны — людзі новага складу, новага гарту, людзі вялікай грамадзянскай свядомасці і высокага інтэлектуальнага развіцця — людзі заўтрашняга, камуністычнага дня.

НА ЗДЫМКАХ: маладыя канструктары Беларускага аўтазавода Г. ЖЫЛІНСКІ, М. МАКАРЧУК, С. ЛАЗЕРКА, браты Мікалай і Фёдар ДАВІДОВІЧЫ, С. КУЗНЯЦОУ. Яны працуюць над удасканаленнем канструкцыі серыйных аўтамабіляў, займаюцца распрацоўкай новых перспектывных машын сямейства БелАЗ; адна з мадэляў 120-тоннага БелАЗа.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

СЛАВА ЖОДЗІНСКАЙ МАРКІ

Жодзіна — другі цэнтр аўтамабілебудавання ў Беларускай ССР. У 1958 годзе з завода канвеера сыйшоў першы 25-тонны самазвал. У 1965 годзе на прадпрыемстве пачалася масавая вытворчасць новай мадэлі 27-тоннага аўтамабіля. Першай урадавай ўзнагароды калектыў прадпрыемства ўдасцены ў 1966 годзе. Аўтамабілебудавнікі ўзнагароджаны ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Цяпер завод выпускае аўтасамазвалы, цягачы і аўтапаязды грузападмальнасцю ад 40 да 65 тон.

Ласкавае веснавое сонца грэе свежапафарбаваныя 27-тоннікі. На бамперы кожнага — эмблема са Знакам якасці. Аўтасамазвалы выстраіліся на заводскай пляцоўцы роўнай шарэнгай, гатовыя адправіцца ў далёкую дарогу на руднікі Каратау і ў алмазную Якуцію, на Далёкую Поўнач і ў Сярэднюю Азію.

Надрыўна гудуць магутныя краны, адрываючы ад зямлі цяжкую ношу. Вось ён, волат, плыве ў паветры, нібы цацачны. Кранаўшчыца Яўгенія Захарэнка плаўна апускае «разуты» аўтасамазвал на чыгуначную платформу. Потым яшчэ адзін рух стралы — і кузаў, напоўнены шынамі і скрынкамі з запаснымі часткамі, займае месца побач з машынай.

На таблічцы, прыбітай да кантэйнераў, надпіс: «Знешнегандлёвае аб'яднанне «Аўтаэкспарт». Атрымальнік: Марсэль».

— Значыць, у Францыю? — перапытаю ў намесніка начальніка вытворча-дыспетчарскага аддзела завода В. Кулакова.

— Так, гэта 33 краіна, якая атрымлівае нашы машыны...

Аўтамабілі маркі БелАЗ па сваіх тэхніках эканамічных паказчыках і эксплуатацыйных якасцях знаходзяцца сёння на ўзроўні лепшых сусветных зораў машын аналагічнага класа. Таму невыпадкова сярод пакупнікоў беларускіх волатаў пастаянна лічацца такія высокаразвітыя краіны, як Англія, ФРГ, Італія, Швецыя, Францыя, што выпускаюць машыны падобнай канструкцыі.

Слова «БелАЗ» нарадзілася ў 1958 годзе. Менавіта тады ў невялікім пасёлку Жодзіна ў 50 кіламетрах ад Мінска быў створаны Беларуска аўтамабільны завод. Са з'яўленнем новага прадпрыемства рабочы пасёлак хутка вырас у горад. Першапачатковую дапамогу маладому сабрату аказаў Мінскі аўтазавод, які накіраваў у Жодзіна вопытных рабочых, інжынераў.

Галоўнай вартасцю жодзінскіх машын з'яўляецца тое, што з самага пачатку іх праектавання былі знойдзены ўдалыя тэхнічныя рашэнні, прыменены арыгінальныя канструктарскія навінкі. Ужо ў 1965 годзе аўтасамазвал-першынец БелАЗ-540 быў удасцены залатога медала Лейпцыгскага кірмашу, а ў восень 1966 года — залатога медала ў Плоўдзіве. Пазней усе пяць мадыфікацый 27-тонных машын паспяхова здалі экзамен на атрыманне вышэйшай катэгорыі якасці і ўдасцены дзяржаўнага Знака якасці.

Вопыт праектавання 27-тонных аўтасамазвалаў БелАЗ-540 дапамог за кароткі час стварыць цэлую серыю новых магутных машын. У перыяд 1961—1968 гг. на заводзе былі распрацаваны і выпушчаны «саракатоннік», цягач 45- і 65-тонных аўтапаяздоў. Але і на гэтым не спыніліся канструктары прадпрыемства. Яны спраектавалі ўнікальную машыну — самазвальны аўтапоезд грузападмальнасцю 120 тон. Услед

за гэтым былі распрацаваны тэхнічныя праекты 110-тоннага аўтасамазвала і 120-тоннага аўтапоезда-вуглявоза, а таксама тэхнічныя заданні на машыну, якая бярэ на сталёвыя плечы 180 тон груза. У перспектыве намечана стварэнне машын грузападмальнасцю да 500 тон.

Дзевятая пяцігодка стала для Беларускага аўтазавода новым важным этапам у развіцці вытворчасці вялікагрузных аўтамабіляў. За гэты час значна павялічыўся выпуск 27- і 40-тонных машын. У 1975 годзе будзе арганізавана серыйная вытворчасць 75-тоннікаў. Сёння гэтыя машыны можна бачыць на выпрабавальных трасах. У кар'ерах Крыварожжа група выпрабавальнікаў эксплуатае доследныя ўзоры 75-тонных аўтамашын. Па водгуках спецыялістаў яны не адчуваюць перагрузак нават калі перавозяць 105 тон пароды. Два аўтапаязды-вуглявозы грузападмальнасцю 120 тон заканчваюць выпрабаванні ў вугальным разрэзе імя 50-годдзя Кастрычніка ў Кузбасе. Каля 20 разоў даводзіцца набіраць вугаль магутнаму экскаватару, каб напоўніць кузаў гіганцкай машыны. Вугля аднаго рэйса хапае, каб загрузіць два чыгуначныя вагоны. Аўтаматычная разгрузка праз дно на спецыяльнай бетоннай паласе дазваляе волату прапраць усю гэтую аперацыю за 15 секунд.

Больш чым у 400 аўтагаспадарках краіны працуюць жодзінскія гіганты. Толькі ў мінулым годзе гэтыя вынослівыя машыны перавезлі каля 2,8 мільярда тон грузаў, што складае амаль палавіну ўсіх аўтаперавозак у кар'ерах краіны. Эксплуатацыйнікі называюць БелАЗы лепшай горнай машынай. Вось што напісалі на завод з Нова-Троцкага рудаўпраўлення Данецкай вобласці: «Два гады назад мы ажыццявілі перавод вапняковага рудніка з чыгуначнага на аўтамабільны транспарт. Цяпер уся вывазка горнай масы на рудніках вядзецца толькі аўтамабілямі БелАЗ. Такая рэарганізацыя дала вялікую эканомію народнай гаспадарцы, дазволіла рэзка павялічыць выпуск прадукцыі».

У музеі гісторыі Беларускага аўтамабільнага завода захоўваюцца сотні грамад і водгукаў аб машынах маладога прадпрыемства. Тут жа, у музеі, можна даведацца аб людзях, якія збіраюць гэтыя цудоўныя волаты. Кожны дзесяты аўтазаводзец узнагароджан медалем або ордэнам. Вялікая група аўтазаводцаў удасцены Дзяржаўнай прэміі СССР. Есць на заводзе і кавалеры ўрадавых узнагарод зарубежных краін.

...Непрыкметна бяжыць час, пусцеюць рады на адгруканай пляцоўцы. Але хутка яе запоўняць новыя парты волатаў, створаных умелымі рукамі беларускіх рабочых, канструктараў і інжынераў. Шчаслівай дарогі, БелАЗы!

Генадзь РАЗУМАЎ.

ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ

ДЛЯ ВЫШЫННЫХ БУДЫНКАЎ

Першую партыю скорасных пасажырскіх ліфтаў новай мадэлі адправіў у Новарасійск Магілёўскі ліфтабудавнічы завод. Гэтыя пад'ёмнікі, здольныя за мінуту даставіць 12 пасажыраў або тону груза на вышыню 75 метраў, будуць устаноўлены ў шматпавярховых будынках горада-героя.

Маладое прадпрыемства выпускае цяпер ліфты чатырох мадэляў. Яны дзейнічаюць у адміністрацыйных і жылых будынках Масквы, Ленінграда, Кіева, Мінска і дзесяткаў іншых гарадоў.

ПА ГЕНЕРАЛЬНАМУ ПЛАНУ

Зацверджаны генеральны план забудовы цэнтральнай сядзібы саўгаса імя Цміраева Глыбоцкага раёна. У пасёлку будзе восем вуліц. Намечана ўзвесці некалькі шматкватэрных дамоў, Дом культуры, камбінат бытавога абслугоўвання, гандлёвы цэнтр, сад-яслі, пошту і іншыя грамадскія і культурна-бытавыя ўстановы. У новым пасёлку будзе жыць каля двухсот сем'яў.

ТКАНІНЫ ЕДУЦЬ НА КІРМАШ

Мінскі камвольны камбінат прыняў удзел у міжрэспубліканскім аптовым кірмашу па продажы шарсцяных тканін на 1976 год, які праходзіць у Маскве.

Беларускія тэкстыльшчыкі прадставілі 30 артыкулаў тканін, з іх тры навінкі: плацельную «Журавушка» і касцюмныя «Альцір» і «Удэс». Экспануюцца таксама многія тканіны, якія карыстаюцца попытам у пакупнікоў.

БУДАЎНІКАМ БАМА

Радыестанцыі, якія выпускае Аршанскі завод «Чырвоны Кастрычнік», знаходзяць самае шырокае прымяненне ў розных галінах народнай гаспадаркі. Заслужанай славай яны карыстаюцца ў работніках сельскай і лясной гаспадаркі, геологаў, медыкаў, чыгуначнікаў. І вось прыйшоў заказ ад будаўнікоў Байкала-Амурскай магістралі.

Калектыў завода вырашыў датэрмінова выканаць ганаровы заказ. Усе сто радыестанцый будуць выпушчаны ў лік вышпланаванай прадукцыі.

ДЭКАДА САМАДЗЕЙНАГА МАСТАЦТВА

Васемнаццаты раз праводзіцца традыцыйная дэкада самадзейных калектываў Палаца культуры Белсаўпрофа. Па традыцыі ў гэтыя дні артысты і музыканты, спевакі і танцоры паказваюць свае лепшыя работы, трымаюць справядзачу перад мінчанамі і гасцямі горада.

З вялікім поспехам прайшоў канцэрт, прысвечаны адкрыццю дэкады. Народны тэатр паказаў спектакль па п'есе эстонскага драматурга Р. Каугвера «Свой востраў». Прайшлі вечары класічнай музыкі, песні і балета, народнай музыкі, песні і танца, эстраднай музыкі. Народная оперная студыя паказала аднаактоўную камічную оперу Дж. Пучыні «Джані Скікі».

Закончылася дэкада вялікім канцэртам 1 чэрвеня. Гэтай падзеі была прысвечана таксама выстаўка выяўленчага мастацтва і дзіцячых фотаработ.

ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ

БУДЗЕМ ПОМНІЦЬ ВЕЧНА

УСЕ ЛЮДЗІ НАРАДЖАЮЦА СВАБОДНЫМІ

30 год назад завяршылася другая сусветная вайна. Была атрымана перамога над фашыстамі, якія хацелі патапіць у крыві чалавецтва. Галоўнай мэтай гітлераўцаў было заняволена нашай Радзімы — краіны вялікага Леніна, першай у свеце дзяржавы сацыялізму, дзе народ стаў гаспадаром сваёй зямлі.

Рускія, беларусы, украінцы, якія жылі ў Амерыцы, у пачатку вайны аб'ядналіся, каб дапамагчы сваёй краіне. Мы арганізавалі Камітэт дапамогі Савецкай Арміі, збіралі і адпраўлялі на фронт медыкаменты, адзенне і прадукты. Нашы жанчыны пакавалі прадукты і медыкаменты для адпраўкі ў Расію. Маці аддавалі сваіх сыноў у амерыканскую армію і флот, каб хутчэй была разгромлена фашысцкая Германія. Разам з амерыканцамі мы арганізавалі рускія дні ва ўсіх гарадах Амерыкі.

Хоць і далёка мы былі ад Радзімы, аднак заўсёды адчувалі сябе яе часцінкай. Глядзелі кінафільмы, якія расказвалі аб мужнасці савецкіх людзей, аб іх самаадданасці ў барацьбе за Радзіму, за шчасце народа і мір.

Дзень Перамогі мы адзначалі 25 мая 1945 года ў Араў-парку, калі амерыканцы адзначаюць дзень памяці загінуўшых ветэранаў. Было вельмі многа людзей. І ўсе былі шчаслівыя ад таго, што надыйшоў мір.

30 год назад усе радаваліся, калі савецкія і амерыканскія арміі сустрэліся ў самым логаве фашызму. Людзі адчувалі задавальненне, калі салдаты нашых армій абдымаліся на Эльбе. Ва ўсіх была надзея, што больш не будзе такіх войнаў. Гэта была надзея на мір і дружбу народаў.

Усім вядома, якой цаной быў заваяваны мір. Асноўны цяжар вайны лёг на СССР, таму пасля Перамогі Краіна Саветаў заняла пазіцыю міру, якую падтрымліваюць прэстыжы людзі ўсёй зямлі.

Усе людзі нараджаюцца роўнымі і павінны быць шчаслівымі. Аб гэтым марыў вялікі Ленін, прэзідэнт Лінкальн таксама хацеў вызваліць рабоў у Амерыцы.

Народы павінны сябраваць. Мы былі шчаслівыя, калі з космасу ўсіх людзей на зямным шары вітаў першы касманаўт Ю. Гагарын. Цяпер мы чакаем паведамлення аб сумесным палёце савецкіх і амерыканскіх касманаўтаў.

В. МІНКЕВІЧ.

ЗША.

СВЕТ РОДНОГО КРАЯ

Мы, жывучыя вдалі ад Родны, постоянно ощущаем ее заботу и поддержку. И сюда, в Бельгию, доходит свет родного края. Это может быть радиопередача, газета, книга. Сердце наполняется в такие минуты радостью и грустью.

Радостно от того, что в твоём доме, например, звучит родная речь. Кажется, ты слышишь весенние трели птиц, шелест белоствольных берез, журчанье ручья после первого майского дождя... И грустно от сознания того, что все это далеко от тебя, а, вернее, ты да-

леко от всего, что объединяется в одно понятие — Родина-мать.

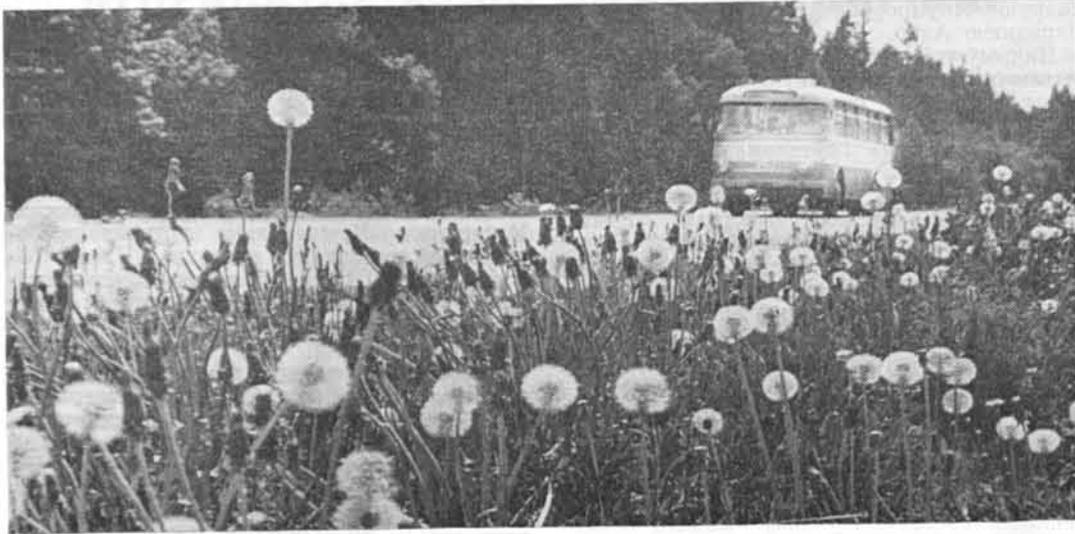
В такие моменты память уводит в прошлое: счастливое детство, юность и... война. Тяжелая, кровопролитная. Мы остались живы. Но судьба жестоко обошлась с нами: тысячи юношей и девушек не по своей воле оказались на чужбине. Неизвестно, какое будущее ждало нас, если бы не 9 мая 1945 года.

И сегодня, празднуя 30-ю годовщину Великой Победы, мы шлем земной поклон любимой Родине, спасшей Европу и весь

мир от коричневой чумы фашизма. Мы и наши дети, которые родились здесь, в Бельгии, никогда не забываем об этом. В день Победы мы, советские граждане, собираемся на могилы наших соотечественников, которые погибли от рук фашистов. И в этот день радости и слез мы возлагаем венки и клянемся быть достойными памяти павших героев, сделать все, чтобы мир, за который они заплатили своей жизнью, был прочным и постоянным.

Т. КРАСИЛЬНИКОВА.

Бельгия.

Пачалося лета.

Фотацюд Я. КАЗЮЛІ.

КАБ ЗНІКЛІ ВОЙНЫ

У гэтыя дні, калі на маёй Радзіме адзначаецца 30-годдзе Перамогі над сатаніскім фашызмам, я ўспамінаю пра тое, якія страшныя мукі перанёс беларускі народ у час вайны, і шчыра малюся за мір. Я ўспамінаю Беларусь, увесь Савецкі Саюз і Амерыку і ад усяго сэрца жадаю, каб нашы народы наўвек аб'ядналіся ў імкненні да міру, каб назаўсёды зніклі п'якельныя войны.

Калі я быў у гасцях на Радзіме і ляжаў у бальніцы, што ў Пышках каля Гродна, то наслухаўся пра вайну і ад маладых людзей, і ад старых ветэранаў. Помню, як адзін салдат расказаў аб сустрэчы ў Германіі з амерыканцамі. Тады і ён, савецкі чалавек, і амерыканцы радаваліся агульнай перамозе і гаварылі аб тым, каб вайна не паўтарылася, заключылі між сабой мір на векі вечныя. Аднак потым пачалася ненавісная рэакцыя. Сталі гаварыць, што выйгралі вайну амерыканцы, а Саветы без іх дапамогі прапалі б.

Думаю я, што тую сітуацыю трэба судзіць цвярозым і здаровым розумам. Каб не змаганне савецкага народа, то Гітлер, мушці, сядзеў бы ў Вашынгтоне.

Беларусь у час вайны стала вялікай гераіняй. Яна панесла найбольшыя страты і змагалася да канца Айчынай вайны. Савецкі ўрад слушна прызнаў нашаму Мінску званне горада-героя. Героем з'яўляецца ўвесь беларускі народ.

Яшчэ ўспомніў я, як мяне везлі на машыне ў Гродна. Па дарозе ў адным месцы шафёр затрымаўся і кажа мне: «Бачыце вунь там пустэчу? Там была вялікая вёска, а цяпер яе няма». Пытаю: «А што з ёй сталася?» «Нехта сказаў немцам, што там камуністы, — адказаў шафёр. — І вось яны наляцелі ноччу, разбудзілі ўсіх, сагналі жанчын, дзяцей у гумно. Сапхнулі іх туды, як селядцоў у бочку, гумно аблілі бензінам і спалілі. Доўга быў чуваць страшэнны лямант, а потым усё сціхла».

Цяпер на месцы той вёскі паляна, парослая травой. «А дзе попел гэтых дарагіх мне людзей — мужчын, жанчын, малых дзетак?» «Вунь там, — паказаў шафёр, — на брацкім могільніку. Бачыце?» Я пайшоў туды, і сэрца маё ныла ад болю, і я маліўся.

Дык хто можа не радавацца вялікай перамозе Савецкага Саюза, які разам з амерыканцамі знішчыў лютага ворага ўсяго чалавецтва?

У час вайны я жыў у Злучаных Штатах Амерыкі. Усёй душой я быў разам з амерыканскім і савецкім народамі, асабліва з дарагімі і роднымі беларускім народам. Я выступаў па радыё на англійскай, рускай і беларускай мовах, заклікаў дапамагчы Савецкаму Саюзу. Бывалі грашовыя зборы для савецкіх людзей, збіралі таксама вопратку. Як манах, я асабіста шмат чаго зрабіў у гэтым кірунку не мог, але дапамагчы з усіх сіл. Удзельнічаў у трох славянскіх кангрэсах, якія адбываліся ў ЗША: у Нью-Йорку, Дэтройце і Чыкага. Выступаў там, заклікаў дапамагчы Савецкай краіне.

Вось некаторыя ўспаміны, якія нагадаліся мне ў гэтыя дні.

Шлю шчырыя прывітанні і найлепшыя пажаданні маёй Беларусі, усяму Савецкаму Саюзу. Жадаю, каб між нашымі дзюма краінамі ўсталяваліся як найлепшыя адносіны на карысць добра і міру.

І. ТАРАСЕВІЧ,
свяшчэннік.

ЗША.

ЗАДАЧА ЛЮДЗЕЙ ДОБРАЙ ВОЛІ

Дарагія суайчыннікі! Віншую вас з міжнародным святкам працоўных — 1 Мая і 30-й гадавінай Перамогі над фашысцкай Германіяй.

Глыбока ў душу запалі мне словы з кнігі маршала Г. Жукава «Воспоминания и размышления»: «Сёння ўсе сумленныя людзі свету, аглядаючыся на мінулыя жahlівыя дні другой сусветнай вайны, абавязаны з глыбокай павагай і спачуваннем успомніць тых, хто змагаўся з фашызмам і аддаў жыццё за свабоду ад фашысцкага рабства ўсяго чалавецтва».

Я прачытаў таксама аповесці і апавяданні Васіля Быкава.

Жahlіва! Немагчыма нават уявіць, якія няшчасці прынесла вайна, якія пакуты перанёс савецкі народ. Перад стойкасцю і самаахвярнасцю воінаў, рабочых, калгаснікаў Краіны Саветаў трэба нізка схіліць галаву ў пашане.

Цяпер галоўнай задачай усіх людзей добрай волі з'яўляецца барацьба за мірнае суіснаванне паміж дзяржавамі з розным сацыяльным ладам, за дружбу і супрацоўніцтва. І мы, воляй лёсу закінутыя на чужыну, у гэтым змаганні за шчасце і мір на зямлі ідзем разам з савецкім народам.

В. ЕСІС.

Канада.

«КРАСНАЯ ПРОПАГАНДА» Г-НА ЦВИБАКА

О том, что Янкель Цвибак, пишущий под псевдонимом «Андрей Седых», лжет и клеветает на советский народ и социализм, знает каждый, кто хотя бы один раз держал в руках редактируемый им желтый листок «Новое русское слово». Цвибак откровенен. Газета его устами прямо заявила, что она «изо дня в день разоблачает преступления советского строя» (НРС, 1. 5. 1974). Одно из этих «разоблачений», например, звучит так: в двадцатые годы в СССР на базарах продавалась колбаса из... человеческого мяса (НРС, 24. 5. 1974).

Случай с «колбасой» приведен нами для того, чтобы показать крайний примитивизм антисоветской пропаганды этой газеты, оставшийся от тех давних лет, когда на Западе всерьез уверяли обывателя, будто в России обобществляют жен, а все колхозники

спят под одним одеялом. Есть в газете и стандартная для буржуазной печати ложь о том, что в нашей стране существуют «политический гнет» и «антисемитизм». Эти бредни не новы и они не стоили бы внимания, если бы не возникло одно любопытное обстоятельство: совсем не желая того, сам Янкель Цвибак в своей же газете разоблачил... собственную ложь. Произошел именно тот курьезный случай, о котором в народе говорят: дурак врет, врет, да и правду скажет.

Речь идет о евреях, переселившихся из СССР в Израиль и США.

Янкель Цвибак пронырливый газетный писака. Когда он однажды поехал в Израиль, то решил встретиться с евреями, выехавшими из СССР, чтобы из первых уст услышать о «политическом гнете». Был как раз праздник рош-ходеш, и

ему в Иерусалиме сказали, что новоприбывших можно встретить у Стены плача. Шеф-редактор помчался к Стене, надеясь окунуться в реку слез, проливаемых евреями по своим оставшимся в Советском Союзе сородичам. Он и впрямь увидел слезы, только, к своему разочарованию, совсем иного рода — евреи проклинали тот день и час, когда они решили уехать в Израиль. Вот что они рассказали Цвибаку в беседе у Стены о порядках в «земле обетованной» и что он записал.

«Бюрократизм, — говорил один. — Каждый маленький чиновник считает себя царьком. Бюрократы часто не скрывают недоброжелательного отношения к иммигрантам — почему они никогда ничем недовольны и требуют от Израиля так много?»

Жаловался другой: «Мы ничего не требуем, кроме братского, человеческого отношения. Но с нами даже не хотят разговаривать. Приезжают люди, пожертвовавшие очень многим, чтобы вырваться в Израиль. У нас была отличная работа по специальности, очень неплохие квартиры... Расстались с родными, друзьями. И, наконец, наступил долгожданный момент: перед нами открылись врата Сиона! Нас вводят в комнату на аэродроме, где расставлены столы, и за ними си-

дят чиновники... Протягивают какую-то бумагу на иврите и предлагают подписать. Что подписать? Контракт на квартиру. Но не там, где вы хотите, где живут ваши родственники или друзья, а где-то далеко от центра... Вы не хотите подписывать? У вас не будет квартиры» (НРС, 12. 3. 1974).

Еще труднее устроиться на работу. Врачей приезжают сотни, инженеров — тысячи, пишет Цвибак, причем «некоторые имеют специальности, совершенно в Израиле ненужные». Как быть? «М. и м., — загадочно отвечает на этот вопрос газета. — Что это значит? Это значит мозги и мускулы. Некоторые иммигранты, прибывшие из Советского Союза, уже работают всюю... Слишком много интеллигентов и слишком много свободных профессий... И вот люди с университетскими дипломами начинают работать на стройках» (НРС, 2. 4. 1974). Но это вовсе не означает, что они обретают счастье, достаток и покой. Цвибак, как очевидец, утверждает, что в Израиле «народ морально подавлен, растерян, потрясен результатами октябрьской войны», что «множество людей питаются плохо, неделями не получают мяса, которое стало недоступной роскошью... отказывают себе в самом необходимом и все же не мо-

КРАЙ ПАРТЫЗАНСКИ

У першую нядзелю ліпеня на стыку граніц трох братніх рэспублік — Беларусі, Латвіі і РСФСР, ля Кургана Дружбы заўсёды сустракаюцца партызаны, удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны. Пятнаццаць год назад тут, у партызанскім краі, у гонар баявой садружнасці народаў-братоў насыпан курган, які завецца Курганам Дружбы. З гэтага часу штогод тут праходзіць свята дружбы рускага, беларускага і латышкага народаў.

НА ЗДЫМКАХ: ля Кургана сустрэліся Герой Савецкага Саюза, былы камандзір Асвейскай партызанскай брыгады беларус Іван ЗАХАРАЎ, Герой Савецкага Саюза, былы камандзір Латышскай партызанскай брыгады Віліс САМСОН і былы разведчык 1-й Калінінскай партызанскай брыгады Фота М. МІНКОВІЧА.

У перыяд нямецка-фашыскай акупацыі Беларусі Клічаўскі раён быў цэнтрам партызанскай вайны на Магілёўшчыне. Тут у ліпені 1941 года з'явіўся першы ў вобласці партызанскі атрад, тут узніклі падпольныя партыйныя і камсамольскія органы, пачала выходзіць падпольная раённая газета «Голас партызана». У лясах Клічаўскага раёна, у легендарнай Цярэбалі дыслацыраваліся Магілёўскі падпольны абком партыі, абком камсамола, штаб абласнога аб'яднання партызан.

З 20 сакавіка 1942 года і з невялікімі перапынкамі да канца акупацыі Клічаўскі раён з'яўляўся свабодным савецкім партызанскім краем.

...У першыя дні вайны палізу Магілёва адбылася нарада партыйнага актыву рэспублікі, на якой былі створаны падпольныя партыйныя групы з задачай арганізацыі партызанскай вайны на акупіраванай тэрыторыі. Такія групы з'явіліся і ў Клічаўскім раёне.

Прайшло зусім нямнога часу і на базе падпольных партыйных груп зарадзіліся і пачалі актыўна дзейнічаць 277-ы атрад Ігната Ізоха, 128-ы Міхала Спярскага, 620-ы Васіля Сырцова, 61-ы Рыгора Паўлава. Невялікія ў пачатку партыйныя групы папоўніліся за лік мясцовых актывістаў — рабочых, калгаснікаў, служачых, а таксама афіцэраў і салдат Чырвонай Арміі, якія адсталі ад сваіх часцей і засталіся на акупіраванай тэрыторыі.

Вестка аб з'яўленні ў раёне партызан і нападах на акупантаў імгненна абляцела навакольныя вёскі. Баявыя справы патрыётаў былі лепшай формай агітацыі за ўступленне ў партызанскія атрады. Да нас пацягнуліся сотні людзей.

З першых дзён акупацыі гітлераўцы стварылі паліцэйскія гарнізоны як у раённым цэнтры, так і ва ўсіх буйных населеных пунктах раёна. Мы ведалі, што большасць паліцэйскіх участкаў былі створаны сілком, што людзей прымуслі ўзяць зброю. Тым лягчэй было грамадзі паліцэйскія гарнізоны, душыць фашысцкія органы ў самым зародку. Дзесяткі паліцэйскіх участкаў мы разбрылі без адзінага выстралу.

Да пачатку 1942 года ў Клічаўскім раёне заставаўся толькі адзін апорны пункт акупантаў — гарнізон у райцэнтры. Гэты гарнізон быў надзейна блакіраваны парты-

занамі і падтрымліваў сувязь з гарнізонам Бабруйска толькі з дапамогай авіяцыі. Шматлікія спробы немцаў пранікнуць у Клічаў наземным шляхам скончыліся няўдачай. Так, 8 сакавіка 1942 года партызаны 227-га атрада перахапілі аборз патронамі для клічаўскага гарнізона. Праз тыдзень у вёсцы Дуброва быў перахоплены яшчэ адзін аборз. Пасля кароткага бою ўсе боепрыпасы перайшлі ў рукі партызан.

У Клічаве ў нас была надзейная разведка. Мы штодзённа атрымлівалі інфармацыю аб кожным кроку гітлераўскіх прыхвасняў. Ведалі нават, які ў іх настрой — яны панікавалі, шукалі выйсця з лаушкі, у якую ператварыўся для іх Клічаў.

У сярэдзіне сакавіка да нас у раён прыбыў 752-гі атрад Віктара Лівенцава, праслаўленага партызанскага ваяка. 19 сакавіка на нарадзе камандзіраў і партыйнага актыву атрадаў было прынята рашэнне: разграміць гарнізон у Клічаве. Гэта рашэнне выказвала настрой усіх партызан, усяго мясцовага насельніцтва. У многіх з нас былі асабістыя рахункі да гітлераўцаў і клічаўскай паліцыі.

У 1941 годзе і пачатку 1942-га яны расстралялі жонку і сям'ю дзяцей Пятра Вікторчыка, жонку Анісіма Бая, сястру Якава Зайца. У кожнага з партызан гітлераўцы забілі каго-небудзь з родных або сяброў.

На нарадзе зацвердзілі план аперацыі. У ёй прымалі ўдзел атрады Васіля Свістунова, Ігната Ізоха, Віктара Лівенцава, Васіля Сырцова. Агульнае камандаванне аперацыяй было даручана Васілю Свістуну. Пачатак наступлення — 6 гадзін раніцы 20 сакавіка. Сігнал для атакі — выстрал з гарматы па казарме паліцыі.

Атрады своечасова выйшлі на зыходныя пазіцыі. Я ішоў з атрадам Свістунова.

Світала. На ранішній зорцы зіхацеў шурпаты ад дзённых веснавых адліг снег. Перад узыходам сонца — пякуць марозік. Роўна ў 6 з-за ракі Ольсы ўдарыла гармата. Пачалося!

З усіх бакоў затрашчалі выстралы. Прачуліся і варожыя заставы. Але ў гэты момант з усіх бакоў вакол Клічава раздалася магутнае «ура». Напор партызан быў настолькі імклівым, што паліцыя ў першыя мінуты амаль не аказала супраціўлення. Без страт мы ўвайшлі ў цэнтр гарадка, занялі ка-

зарму паліцыі, гасцініцу. Тыя, што былі загнаны ў паліцыю прымусява, дзесяткамі здаваліся ў палон. Абарона ворага была паралізавана. Толькі начальнік паліцыі Пашкевіч, з невялікай групай заняўшы каменны будынак сярэдняй школы, аказаў супраціўленне. Бой працягваўся да 6 гадзін вечара і закончыўся поўным разграмом варожых гарнізона.

Разграмом гарнізона ў Клічаве было поўнасцю завершана вызваленне нашага раёна, паўночна-заходняй часткі Кіраўскага, усходняй часткі Бярэзінскага, значнай часткі Бабруйскага, Магілёўскага і Бялыніцкага раёнаў.

Сілы партызан множыліся з дня ў дзень. Праз два тыдні пасля вызвалення Клічава да нас прыбыў з Мінскай вобласці 208-ы партызанскі атрад палкоўніка Уладзіміра Нічыпаровіча. У раёне засяродзілася сем атрадаў. Быў створан адзіны аперацыйны цэнтр па кіраўніцтву аб'яднаннем партызан. На раённым партыйным сходзе выбралі падпольнага райком партыі. Прышла думка аб'явіць афіцыйна аб аднаўленні Савецкай улады ў Клічаўскім раёне. У пастаноўзе запісалі: «У сувязі з тым, што Клічаўскі раён поўнасцю вызвалены ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, у раёне знішчаны ўсе нямецкія органы ўлады і раён знаходзіцца пад кантролем партызанскіх атрадаў, лічыць Савецкую ўладу ў раёне адноўленай».

Сход прыняў зварот да працоўных раёна. Яго размножылі друкарскім споса-

бам і разаслалі ва ўсе навакольныя гарады і вёскі. Былі нанова створаны органы кіравання, адноўлен райвыканком на чале з П. Вікторчыкам. Мне даручылі кіраваць аддзелам агітацыі і прапаганды райкома і рэдагаваць раённую газету «Голас партызана».

Савецкія органы займаліся пытаннямі землекарыстання, дапамогі сем'ям чырвонаармейцаў і партызан, стварэння харчовых і фуражных фондаў для атрадаў. Пад кантроль былі ўзяты ўсе млыны. За кошт памольнага збору быў створан фонд дапамогі ўдовам і сіротам вайны.

Раён быў аб'яўлен на ваенным становішчы. Партыйным і савецкім органам даводзілася шмат займацца адукацыяй і ўзбраеннем людзей, арганізацыяй самаабароны, выяўленнем варожых лазутчыкаў. Падыходзіла вясна, і праходзіла думаць аб сяўбе. Даваенныя старшыні калгасаў узялі арганізацыю сяўбы пад сваё кіраванне. Райком і райвыканком абавязалі камандзіраў атрадаў выдзеліць коней з вупражжы і пасылаць у вёскі на час сяўбы.

Члены райкома партыі і іншыя нашы актывісты рэгулярна выязджалі ў вёску, гутарылі з калгаснікамі, разказвалі аб падзеях на фронце і ў савецкім тыле. Мы ні на мінуту не адрываўліся ад людзей, і яны падтрымлівалі нас усімі сродкамі.

Аб аўтарытэце падпольнай партыйнай арганізацыі ў ма-

сах сведчаць такія факты. Напярэдадні вайны ў клічаўскай раённай партыйнай арганізацыі было каля ста членаў і некалькі кандыдатаў у члены партыі. Большасць пайшлі на фронт. У тыле ворага нас засталася 25 чалавек. А к 1944 году раённая партыйная арганізацыя налічвала звыш 800 камуністаў. Паспех партызан Клічаўскага раёна ў значнай меры залежаў ад таго, што мы не былі ізаляваны ад суседніх раёнаў.

У ходзе партызанскай вайны гітлераўскае камандаванне неаднаразова прадпрымала супраць нас буйныя карныя аперацыі — блакады. У такія вельмі цяжкія дні нам на дапамогу прыходзілі партызаны Асіповіцкага, Бярэзінскага, Кіраўскага, Бабруйскага, Магілёўскага, Бялыніцкага, Быхаўскага раёнаў. І планы фашысцкіх карнікаў правальваліся.

Звыш трыццаці год прайшло з часу стварэння і работы ў тыле ворага Клічаўскага савецкага раёна. Многіх актывічных удзельнікаў тых гераічных падзей ужо няма ў жывых. За гэтыя гады вырасла новае пакаленне людзей, якое не бачыла жахаў вайны, ведае толькі па кнігах і фільмах, што такое нацызм і акупацыя. І гэта таму, што стэрэйшае пакаленне людзей у цяжкіх баях цаной незлічоных ахвяр перамагло фашызм, які праграў усяму чалавецтву.

І. КРЫСКАВЕЦ,
былы член Клічаўскага падпольнага РК КП(б)Б.

гут свесці концы с концамі». В результате многие помешают об «исходе» из «земли обетованной», а это «лишь подчеркивает глубину морального кризиса, который переживает сейчас Израиль... Порочной оказалась не только система управления, но вся политическая структура Израйля» (НРС, 14. 4. 1974).

Что ж, правильный вывод! Корень зла — в действительно порочной системе сионистского государства. Вот почему многие советские евреи — эмигранты, не привыкшие жить в страхе, растерянности и голоде, бегут в США.

А теперь представьте, каково человеку в Америке без знания английского. Его как магнитом тянет туда, где он слышит родную русскую речь. Попадает же он в сионистское «Новое русское слово».

«Они, — повествует Цвибак, — приходят в редакцию группами и в одиночку. Немного смущенные, уже порядком разочарованные. Америка оказалась не такой, как ее рисовало воображение в Москве или Риме — обязательном этапе для советских эмигрантов».

тому им, вырвавшимся «из состояния рабства», «привыкнуть к свободе не легко».

В чем конкретно выражались «рабство» и «антисемитизм»? Вот в чем: «В разговоре с новоприбывшими выясняется, что жили они в СССР с точки зрения материальной не так уж плохо: работали по специальности, имели приличные квартиры... Эти московские квартиры начинают казаться каким-то раем».

А какова американская «свобода»? «Немало среди приехавших — люди с высшим образованием. Они любят показывать дипломы, документы, ненужные в Нью-Йорке профсоюзные билеты. И тут выясняется первое серьезное затруднение, о котором при выезде из СССР они даже не подозревали. Советский доктор не может практиковать в Америке без американского диплома и лицензии. С дипломом инженера очень трудно устроиться по специальности — в лучшем случае можно найти место чертежника, да и это нелегко из-за незнания языка. Человек, заведовавший клиникой или читавший лекции в университет, не понимает, почему он не может занять в новой стране положение, аналогичное тому, какое он имел в Советском Союзе... Как достать рабо-

ту для кинорежиссера, когда американская кинопромышленность переживает кризис и ее работники — американцы сидят годами без дела?»

Не только кинопромышленность — вся экономика США переживает глубокий кризис, не только киноработники — миллионы американцев сидят без работы. Куда уж тут соваться чужаку!

Но и это не все. «Беда с теми, которые во что бы то ни стало хотят остаться адвокатами, инженерами и врачами. НАЯНА* платит за отель месяц-другой, а затем начинает настойчиво рекомендовать взять любую работу». Одному какая-то работа нашлась, и он сказал Цвибаку: «Я получаю три доллара в день. При здешней дороговизне на эти деньги трудно стать сытым. Может быть, местные люди могут питаться на три доллара, они знают, где что дешево покупать... А нам трудно».

Кроме безработицы и нищеты, переселенцы встречают бездушные и черствость. Женщина пожаловалась: «Но почему с нами разговаривают, словно мы в чем-то провинились или сидим в кабинете прокурора? У вас есть богатый дядя? Почему он не дает

вам денег или не устроит вас на работу?» «Почему ваш брат отказывается взять вас в свою квартиру?» «Есть ли у вас деньги в банке?» — «Какие деньги, откуда и какой банк, когда мы только что приехали?» Пожаловался также мужчина: «Над нами смеются... Нам говорят: приходите через неделю, приходите через три дня. Может быть, мы найдем для вас работу... Через три дня повторяется тоже самое» (НРС, 18. 12. 1973).

Так обстоит дело с американской «свободой».

Все это надоело шеф-редактору «Нового русского слова». Он осерчал: «Ежедневно они приходят в редакцию, где все заняты другим делом». Он еще в 1973 году дал просителям понять, «что в Америке каждый должен рассчитывать на самого себя, на свои собственные силы и что эмиграция, по-существу, большое несчастье и большое испытание». Правильно сказал! Но люди в отчаянии, они, по советской привычке, полагают: на то

(Окончание на 6-й стр.)

«Голас Радзімы»

МІХАІЛУ
ШОЛАХАВУ
—70 ГОД

«...НАЛЕЖЫЦЬ СУСВЕТНАЙ ЛІТАРАТУРЫ»

Міхаіл Шолахаў сустракае сваё 70-годдзе як вялікі пісьменнік сучаснасці. За ім — пэўны мастацкі адкрыцці, пэўныя ўрокі, пэўныя традыцыі. Яго творчасць, у першую чаргу эпапея «Ціхі Дон», — новы ўзровень у мастацкім асэнсаванні рэчаіснасці. І літаратура ў далейшым сваім развіцці не можа не ўлічваць гэты вопыт, незалежна ад таго, будзе прымаць яго ці адмаўляць.

Літаратура савецкая, прагрэсіўная сусветная літаратура, якая народжана новай рэчаіснасцю і сцвярджае перадавыя ідэі сацыялізму, вопыт Шолахава-мастака даўно і актыўна творча засвойвае. Народны пісьменнік Беларусі, лаўрэат Ленінскай прэміі Іван Мележ у адказе на пытанні анкеты часопіса «Молодая гвардия» пісаў: «Пісьменнік ярка рускі, савецкі па праблемах, па ўсім сваім ладзе, Шолахаў у той жа час належыць сусветнай літаратуры. Адзін з буйнейшых мастакоў сучаснасці, ён, безумоўна, пісьменнік сусветнага значэння і сусветнага ўплыву».

Значэнне і ўплыў магутнага шолахаўскага таленту сёння асабліва адчувае шматнацыянальная савецкая літаратура. У гэтым ёсць глыбокая жыццёвая і мастацкая абумоўленасць.

Патэнцыяльна кожны таленавіты мастак слова надзелены магчымасцю стаць неабходным для будучага развіцця літаратуры — свай, рэгіянальнай, сусветнай. Праўда, магчымасць далёка не заўсёды становіцца рэальнасцю. Для здзяйснення складаных прыродай магчымасцяў патрэбна глыбокая ўнутраная ўзаемазалежнасць лёсу мастака і лёсу народа, які апынуўся на паваротным, агульназначным для іншых народаў ці для чалавецтва, рубяжы гісторыі. Талент нараджае прырода, мастака твораць гісторыя і час.

«Ціхі Дон», «Узнятая цалі-

на», «Яны змагаліся за Радзіму», «Лёс чалавека»... Кожны з гэтых твораў — значная з'ява ў развіцці савецкай літаратуры. У кожным з іх этапныя, крутыя пераломы ў гісторыі нашага грамадства: рэвалюцыя, грамадзянская вайна, калектывізацыя, Вялікая Айчынная вайна. Суровы драматызм часу, трагічны і адначасна жыццесцвярджальны водсвет гісторыі нясуць яны на сабе. Паказваючы жыццё народу, жыццё чалавека на пераломных рубяжах гісторыі як бы знутры, пісьменнік раскрывае ўсю складанасць, непрымірную вастрыню яго сацыяльных і ідэйных канфліктаў, усю супярэчлівасць, заблытанасць духоўных і псіхалагічных працэсаў, якія давалася перацярпець кожнаму чалавеку. Рэчаіснасць, якую Шолахаў-легалісец уяўляе, якую Шолахаў-мастак твораць — рэчаіснасць ягоная. Яна ім перажыта, уведана асабіста, выпакутавана.

І як мастак, і як чалавек, Шолахаў народжаны рэвалюцыяй; яго пасталенне і ўзмушчэнне адбывалася адначасна з пасталеннем і ўзмушчэннем новага грамадства. Праўду пра новае грамадства, новага чалавека, іх нараджэнне і гартванне з такой бязлітасна-жорсткай сумленнасцю, з такім эпічным размахам, з такой любоўю да роднага краю і яго людзей у савецкай літаратуры мала хто сказаў. Праўдзіва ўзнаўляць жыццё ва ўсіх яго праявах, страшна і апантана ім захапляцца, верыць у чалавека, яго жыццёстойкасць, а таму ў жыцці, у выпрабаваннях часу не даваць яму ніякай палёгкай, сцвярджаць чалавечнасць і справядлівасць — вось чаму вучыць творчасць гэтага выдатнага мастака сучаснасці.

«Уплыў Шолахава на літаратуру не толькі неабсяжны, але, што важней, надзвычай плённы».

Пісаць праўду, быць з народам, жыць для народа, любіць усім сэрцам і ненавідзець усім сэрцам, быць чутым і быць мужным, бачыць шырока і далёка — многаму добраму вучыць выдатны шолахаўскі

прыклад». Пра гэта гаворыць зноў жа Іван Мележ у артыкуле «Прыклад пісьменніка».

Мележ любіць Шолахава, часта гаворыць і піша пра магутны талент выдатнейшага мастака слова, захапляецца яго глыбінёй пранікнення ў народнае жыццё, дасканалым веданнем і разуменнем чалавека. Тут не проста любоў і павага чытача. Мележ-мастак бачыць у Шолахаве прыклад высокага служэння літаратуры. І сёння мы, напэўна, не мелі б чароўнай мележаўскай «Палескай хронікі», гэтага выдатнага твора не толькі беларускай, але і ўсёй сучаснай савецкай літаратуры, калі б не было «Ціхага Дону». І справа не ў запэыванні ці перайманні. Яго няма. Творы Мележа выраслі на роднай бацькоўскай зямлі, насычаны яе жывымі сокамі, яе колерамі і фарбамі, трапяткой атмасферай Палесся. Герой «Людзей на балюце» і «Подыху навальніцы» — гэта беларусы-палешукі 20-х гадоў нашага стагоддзя з іх непаўторна меладыйнай каларытнай мовай, з іх своеасаблівым побытам, з толькі ім уласцівымі ўзаемадачынэннямі, гэта сяляне-палешукі на адным з самых крутых перавалаў свай гісторыі. Пачынаеш чытаць мележаўскія раманы, акунаешся ў гэтую шырокую, мнагаводную плынь народнага жыцця, жыцця настолькі натуральнага, праўдзівага ва ўсіх сваіх праявах, што губляецца адчуванне яго мастацкай творчасці, адчуваеш усю сілу, увесь драматызм сацыяльных і ідэйных канфліктаў, вялікі напал чалавечых страасцей, успрымаеш магутную сілу жыццесцвярджэння, якой насычаны гэтыя творы, — і бачыш, усведамляеш, што гэта шолахаўская школа, шолахаўскі крок у літаратуры. І яшчэ. Не маючы перад сабою прыкладу Шолахава, яго «Ціхага Дону», цяжка сказаць, ці змог бы Мележ з такой магутнай мастацкай сілай паказаць пералом у сацыяльных узаемаадносінах, побыце, свядомасці, псіхалогіі, які зрабіла калектывізацыя ў асяроддзі сялянства, якое неяк асабліва кроўна звязана з зямлёю, якое

без зямлі не ўяўляла свайго існавання.

Васіль Быкаў ідзе, здаецца, не гаворыць пра ўплыў Шолахава на яго творчасць, не выказвае сваіх адносін да «Ціхага Дону» ці «Лёсу чалавека». Але перачытваеш аповесці нашага выдатнага празаіка, паглыбляешся ў іх стыхію — і пачынаеш адчуваць урокі шолахаўскай творчасці. У Быкава вялікая вера ў чалавека, у яго фізічныя і, асабліва, духоўныя магчымасці. Таму пісьменнік не баіцца ставіць сваіх герояў у самыя жорсткія абставіны, бязлітасна імі выпрабавваючы чалавека. І калі Шолахаў выпрабаванне сваіх герояў жорсткамі абставінамі расцягвае ў часе, то Быкаў, наадварот, выбірае звычайна некалькі, а то і ўсяго адну сітуацыю, але такой канцэнтрычна і бязлітасна ўздзеяння на чалавека, пры якой той не можа не раскрыцца да канца. Але і там, і тут перадумова адна — гэта ўпэўненасць, што чалавек зможа ўсё.

Пра Шолахава, уплыў яго творчасці на беларускую літаратуру, урокі яго творчасці для развіцця нацыянальных літаратур, пра яго выключнае

значэнне як мастака сёння гавораць і пішуць І. Шамякін і І. Навуменка, А. Адамовіч і А. Кулакоўскі, А. Асіпенка і У. Караткевіч... І не выпадкова. Наўрад ці можна застацца мастаку, чытачу аб'якавым, не паднасці пад уплыў, не ўскалыхнуцца, акунуўшыся ў жывую магутную стыхію творчасці аднаго з буйнейшых мастакоў сучаснасці, увайшоўшы ў гэты непаўторны мастацкі свет. Вось пра гэта вельмі ўсхвалявана, глыбока сказаў нядаўна на старонках часопіса «Москва» народны паэт Беларусі Пятрусь Броўка: «Шмат ужо сказана і шмат яшчэ можна сказаць пра Міхаіла Шолахава. Але для ўсіх зразумела адно: кожны савецкі чалавек, пагаварыўшы з яго героямі, а значыць і з душою вялікага чалавека і пісьменніка, стаў багацей».

Творы вялікіх мастакоў перачытваеш па некалькі разоў. Да Шолахава я вяртаўся не аднойчы і заўсёды адкрываў для сябе нешта новае, раней не пазнае. Якая ж сапраўды невычэрпная глыбіня яго кнігі!

Серафім АНДРАЮК.

КНИГИ ЗАВОЕВЫВАЮТ ПЛАНЕТУ

«КРАСНАЯ ПРОПАГАНДА» Г-НА ЦВИБАКА

(Окончание. Начало на 4—5-й стр.)

она и редакция, чтобы помочь людям. Забывают или не знают, что американская редакция — не советская. Цвибаку надо «разоблачать преступления советского строя», а тут евреи идут группами и в одиночку, вздыхают о прежней жизни в Советской стране, обижаются на Америку, что, естественно, не нравятся г-ну Цвибаку.

И Цвибак написал новую статью. Под точным и образным заголовком: «Люди с другой планеты». Он нашел настолько верные слова, что я, уже изрядно погрешивший цитатами, не могу удержаться и приведу еще одну: «У людей, приезжающих из Советского Союза, в большинстве родившихся и воспитанных при Советской власти, — особая психология, в значительной степени затрудняющая их интеграцию в свободное общество. Временами мне кажется, что приехали люди с чужой планеты» (НРС, 25. 2. 1975).

«Бывший директор клиники хочет быть и здесь директором клиники, и

Михаил Шолохов принадлежит к когорте наиболее читаемых авторов в мире. Произведения писателя — романы «Тихий Дон» и «Поднятая целина», сборник «Донские рассказы», рассказ «Судьба человека» — издавались в нашей стране 817 раз на 80 языках. Их общий тираж — 53 237 тысяч экземпляров. Только на русском языке книги Шолохова вышли 388 изданиями.

За рубежом произведения Шолохова впервые увидели свет в Германии. В 1929 году издательство «Литератур унд политик» выпустило на немецком языке первую кни-

немедленно». Цвибак недоумевает: почему так? Ему непонятно, что у нас в стране специалисту законом гарантируется работа по его специальности. Один из новоприбывших повез в больницу свою 85-летнюю мать, а там потребовали уплатить авансом за первых три дня 435 долларов. Человек вознегодовал и привез больную мать обратно. Разве такое может быть в Советском Союзе? Цвибаку этого тоже не понять. «Многое приводит людей из эмиграции в негодование. Неужели нужно самому платить страховку? Почему государство не платит?» Подобные вопросы буквально бесят Цвибака. И потому он недвусмысленно дает понять этим людям, которые имели «спокойную, налаженную жизнь» и занимали «ответственные посты в университетах, в больницах, на заводах», что их в «свободную» Америку никто не звал, что в эмиграции, бывало, царские генералы садились за руль такси — устраивайтесь, мол, и вы как-нибудь, здесь ведь свобода.

Своей психологией, своими рассказами, претензиями и требованиями

еврей, выехавшие из СССР, разоблачают сионистскую ложь. Янкель Цвибак, погрязший в этой лжи, вынужден был признать то, что эти обманутые сионистами и потому несчастные люди имели в Советском Союзе работу, жилье, достаток, получили высшее образование, пользовались бесплатным лечением и государственным страхованием — словом, имели все, чем характеризуется подлинно свободная и обеспеченная жизнь человека. Они надеялись не на «богатого дядю», а на Советское государство, которое гарантировало им, как и всем гражданам, все человеческие права. Теперь эти люди хотят «занять в новой стране положение, аналогичное тому, какое они имели в Советском Союзе», но на капиталистической «планете» их желание остается розовой мечтой. Так ложь сиониста Цвибака о «преступлениях», «рабстве», «гнете» на страницах его же газеты лопнула, как мыльный пузырь. А поскольку речь идет о евреях, имевших в Советском Союзе все и не получивших в Израиле и США ничего, вместе с тем рассыпалась в прах и клеветническая выдумка об «антисемитизме».

Цвибак остался Цвибаком — патентованный лжец не станет правдолюбом. Но эмигранты заставили Цвибака мимо его воли заняться «красной пропагандой».

Владимир БЕГУН.

ЮБИЛЕЙНАЯ ГРАМПЛАСЦІНКА

Да 30-годдзя Перамогі над фашысцкай Германіяй Усеаюзная фірма грампласцінак выпусціла вялікую юбілейную серыю нацыянальных дыскаў, праграмы якіх адлюстроўваюць гераізм савецкіх людзей у гады барацьбы з фашызмам. Да іх належыць і «гігант» з запісамі твораў беларускіх кампазітараў.

На працягу амаль сарака мінут пласцінка знаёміць слухачоў з такімі папулярнымі эстраднымі спевакамі, як Тамара Раеўская, Віктар Вуячыч, Анатоль Паўгайскі, Валеры Кучынскі, вакальна-інструментальным ансамблем «Песняры», у выкананні якіх гучаць песні І. Лучанка, Л. Захлеўнага, Ю. Семянякі, Д. Смольскага, Я. Глебава. На гэтым дыску запісана выдатная кантата А. Багатырова «Партызаны», якую выконваюць Дзяржаўная акадэмічная харавая капэла БССР і Дзяржаўны сімфанічны аркестр БССР пад кіраўніцтвам В. Дуброўскага. Аркестр радыё і тэлебачання БССР пад кіраўніцтвам Б. Райскага запісаў Рэквіем з «Партызанскай сімфоніі» Я. Глебава, а мужчынская група Дзяржаўнага народнага хору БССР — «Лясную песню» У. Алоўнікава.

У. ЯФРЭМАУ.

СМЕЯТЬСЯ И ПЛАКАТЬ ВМЕСТЕ С ГЕРОЕМ

Корреспондент Агентства печати Новости
Всеволод МАРЬЯН интервьюирует
Михаила ШОЛОХОВА.

Вопрос. Михаил Александрович, откуда в книгах больших писателей та поразительная правда жизни, которая и делает произведение бессмертным? Ведь она, наверное, не только от литературного таланта?

Ответ. Один Ваш коллега, глянув на почту, доставленную мне за день, посочувствовал: «При таком потоке нужен целый министерский штат».

Я думаю, что это как раз противопоказано писателю. Отгородил его от жизни, и он делается, что говорится, кабинетным. О чем же тогда писать, если отгородиться от людей и даже от их писем?

Чтобы создать книгу, которая будет иметь долгую жизнь, нужно знать эту жизнь, писать честно, самому переживая события книги. Я родился на Дону, учился на Дону. Здесь началась и складывалась моя писательская судьба, а с 1930 года — судьба коммуниста. В среде простого казачества, которое за поддержку Советской власти называли красным. Шестое десятилетие вижу, как оно вросло в социализм, как потомки тех красных казаков стали колхозниками, агрономами, инженерами — хозяевами новой жизни. Часть этой обновленной жизни в моих произведениях.

Прежде, чем задать вопрос. Писатель с мировым именем, в первые же дни войны отдав свою премию за «Тихий Дон» в фонд обороны, Шолохов ушел на фронт. Писал с передовой, под огнем; перенес контузию. Фашисты, узнав о том, что перед ними станица, в которой находится дом Шолохова, направили на нее бомбардировщики. Они разрушили этот мирный дом, сожгли шолоховские рукописи, вторую книгу «Поднятой целины», заметки, письма. Осколками была убита мать писателя — Анастасия Даниловна.

А когда к Михаилу Шолохову обратились с просьбой побережь себя, он ответил: «Нет, друзья, я обязан быть на фронте».

Вопрос. Перечитывая Ваши книги, вновь убеждаешься в том, что Великая Отечественная война — не эпизод в Вашем творчестве, как и в жизни всего народа, а эпопея. На чем основано Ваше

отношение к этой теме?

Ответ. Алексей Толстой как-то сказал, что прошедшая война способна вдохновлять писателей еще, по меньшей мере, двести лет. Наш народ заплатил за Победу тяжелой ценой — двадцатью миллионами жизней. А число калек и сломанных судеб никто не подсчитал. Об этом забывать нельзя. И чтобы крепко помнились суровые испытания, выпавшие на долю нашего народа в годы борьбы с гитлеризмом, надо многое делать. В том числе и писать правдивые книги о войне. Хотя бы во имя того, чтобы подобное не повторилось. Нужно передать движения души народной, все оттенки чувств — от материнской скорби и горя до лютого гнева солдата, от глубокой печали и до победного торжества народа.

Сокрушить фашистскую машину могли только люди могучих характеров, неистребимого жизнелюбия, твердой уверенности в себе и в своем государстве. Они, мои герои, знали: придет час, от Гитлера не останется костей, а им надо будет снова жить, любить, строить, осуществлять свое человеческое призвание на земле.

В дополнение к ответу. Роман «Они сражались за Родину» печатался в годы войны частями, как боевые листовки читали его на передовой. Наверное, прежде всего потому, что в этой книге о самом страшном фронтовом годе так много жизнедающих строк. А ведь писались они в разгар гитлеровского нашествия...

Уже создан фильм по первой книге романа «Они сражались за Родину». В ней живут шолоховские герои, воссозданные талантливыми артистами: Сергеем Бондарчуком, Василием Шукшиным, Юрием Никулиным, Вячеславом Тихоновым, Иваном Лапиковым и другими.

А мысль и перо Шолохова ведут героев романа дальше.

Вопрос. Чем заняты сейчас Ваши герои, Михаил Александрович?

Ответ. Они продолжают сражаться. И главное для меня — поглубже раскрыть их духовный мир. Ведь события войны неотделимы от мыслей, чувств, настроений ее участников. Только поняв,

что движет солдатом, генералом, можно постичь, почему он победил. Для этого недостаточно личных военных впечатлений, переживаний.

Работая над образом генерала Стрельцова, я с особым интересом слушал своего старого знакомого генерала Лукина, беседовал со многими воинами. «Какая же несокрушимая сила таится в идейной убежденности, вере нашего народа в священное дело защиты социалистического Отечества!» — невольно думаешь после каждой такой встречи. Побеждают прежде всего не военные школы, стратегии и армии — побеждают народы и великие идеи. Пусть мир знает, как нелегко далось советскому человеку счастье и как крепко умеет он это счастье беречь.

В дополнение к ответу. Кто бывал в Вешенской, знает, что здесь по-крестьянски встают задолго до солнца. Но как бы рано ни пробудился станичник, окно в шолоховском доме уже светится, писатель уже работает. А когда задают вопрос, скоро ли Михаил Александрович закончит давно начатый роман об Отечественной войне, приходится напоминать — Шолохов всегда писал трудно. Известна его почти жестокая требовательность к себе. Не раз новые встречи с людьми вдруг круто поворачивали, ломали уже вроде бы до конца выстроенный сюжет, и вновь продолжались поиски, поиски подлинной правды.

Уединяясь каждый день с 4 часов утра с чистым листом, он пишет медленно, но пишет вещи, которые дают толчок целой литературе, как это было, к примеру, с небольшим, всего в газетную страницу рассказом «Судьба человека».

Раздумье над ответом. Как-то заезжий студент разговаривал на берегу Дона со старым казаком.

— Вот ты, мил человек, все по казачьей части любопытаешься, — сказал ему дед. — Лестно мне, старому, что и о писательских делах гутаришь, как с равным. А скажи, откель Дон течет, где начало свое берет?

— На Средне-Русской возвышенности, — отвечал студент.

— Неуд тебе, — крикнул казак. — Дон берет свое начало в Вешках. А скажи, мил человек, куда течет Дон? На юг, скажешь? Во все концы белого света, где есть читатели. А куда, по-твоему, впадает Дон? В море? Нет. В океан мировой литературы.

Как просто и ясно высказана мудрость народной любви к своему выдающемуся сыну, воспеваящему социалистическую Отчизну.

СЛОВО О ШОЛОХОВЕ

Шолохов, — судя по первому тому («Тихого Дона», — Прим. ред.), — талантлив... Каждый год выдвигает все более талантливых людей. Вот это — радость. Очень, анафемски, талантлива Русь.

Максим ГОРЬКИЙ

Лучшие из новых произведений советской литературы (например, книги Шолохова) продолжают в основном великую реалистическую традицию предшествующей эпохи, составляющую душу русского народа, которую обессмертили произведения Льва Толстого.

Ромен РОЛЛАН (Франция)

Мне очень нравится русская литература. Из современных писателей мне нравится Шолохов.

Эрнест ХЕМИНГУЭЙ (США)

Среди советских писателей Шолохов — одна из ярчайших фигур, крупный художник, подлинный гуманист. Его произведения — «Тихий Дон», «Поднятая целина» — уже сегодня принадлежат мировой литературе.

Вилли БРЕДЕЛЬ (ГДР)

Мне очень близок и дорог шолоховский здоровый народный юмор... Этот юмор, собственно говоря, — одно из проявлений неиссякаемого шолоховского гуманизма.

Бранко ЧОПИЧ (Югославия)

Я несколько раз перечитывал «Тихий Дон» Шолохова, и всякий раз на меня производили все большее впечатление его огромная сила и его богатая, шекспировская щедрость.

Джек ЛИНДСЕЙ (Англия)

Я бесконечно восхищаюсь Шолоховым. Это великий писатель, у которого есть призвание к эпосу, к трагическому действию и лирическое чувство природы. Его книги полны неистовой силы и поэзии.

Анри ТРУАИА (Франция)

Из всех ныне живущих писателей самым крупным, по моему мнению, является Михаил Шолохов.

Лилиан ХЕЛЛМАН (США)

Лишь немногие выдающиеся произведения искусства так глубоко продуманы, так мудро построены, как «Тихий Дон». И так удивительно написана эта книга.

Андре ВЮРМСЕР (Франция)

Мы проглотили огромный кусок жизни, который Шолохов бросил нам страшно голодным до правды. И казалось, будто он при этом крикнул: «Вы хотите знать все — здесь это все!»

Анна ЗЕГЕРС (ГДР)

Человечность произведений Шолохова определяет собой их художественные достоинства. Его дар художника можно, собственно, определить как любовь к земному странствию человека, с его самосознанием и страстями, с его радостью и горем, чувственной любовью, честолюбием и гордостью. Михаил Шолохов является продолжателем лучших традиций русской классической литературы, одним из самых выдающихся мастеров развернутого эпического повествования.

Мартти ЛАРНИ (Финляндия)

Художественное мастерство Шолохова, неповторимая оригинальность стиля, глубокое проникновение в душу человека и гуманность покорили меня как читателя.

Генри УИНСТОН (США)

«Тихий Дон» ознакомил итальянский народ с великой эпохой революции и социалистического строительства в полной реальности и правдивости. Поэтому мы его ценим и любим как один из шедевров литературы всех времен.

Пальмиро ТОЛЪЯТТИ (Италия)

Сцена са спектакля «Нашэсце» Л. Ляонава ў пастаноўцы артыстаў Гродзенскага абласнага драматычнага тэатра. У ролі Вольгі Таланавай — артыстка Э. БАЛОТНАЯ, яе брата Фёдора Таланова — артыст А. СМАЧНЕУ.

ЗАСТАЕЦА МУЖНАСЦЬ У ВЯКАХ

Невялічкі томік у прыгожа аформленай вокладцы, выразны малюнак, у якім сціпласць выканання спалучаецца з глыбінёй пранікнення ў творчасць аўтара. Гэта — «Маабіцкі сшытак» татарскага паэта, лаўрэата Ленінскай прэміі і Героя Савецкага Саюза Мусы Джаліля. Кніга папоўніла бібліятэку «Паэзія народаў СССР», што выходзіць у рэспубліканскім выдавецтве «Мастацкая літаратура».

Джаліль «загаварыў» па-беларуску. Зрабіць гэта дапамаглі нашы паэты Аляксей Пысін і Сцяпан Гаўрусёў. А шчырую, пранікнёную прадмову пад назвай «Неўміручыя песні паэта-героя» напісаў яго аднаплемнік Закі Нуры, які абараняў Беларусь ад фашысцкіх захопнікаў.

Кароткі быў жыццёвы і творчы шлях М. Джаліля. Такім кароткім, што калі глянуць на яго, дык падзеі пройдуць ледзь не з калейдаскапічнай хуткасцю. Але наколькі выразна адчуваецца ў

ім дух нашай эпохі, колькі жыццёвай напоўненасці ў кожным штрыху біяграфіі! Чалавек гэты жыў прыгожа і напружана.

Упершыню М. Джаліль надрукаваўся ў трынаццаць гадоў. Пад вершам «Шчасце» стаў падпіс, які гаварыў сам за сябе: «Маленькі Муса». А Муса рос і мужнеў. У 1920—1921 гадах ён змагаецца з контррэвалюцыйнымі бандамі, заканчвае рабфак, вядзе камсамольскую работу ў Маскве. А напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны ён — старшыня Саюза пісьменнікаў Татары.

У час вайны М. Джаліль, як і многія савецкія пісьменнікі, да штыка прыраўняўся. Ён верыў у перамогу і змагаўся за яе. А наперадзе былі больш цяжкія выпрабаванні. Летам сорак другога на Волхаўскім фронце М. Джаліль быў цяжка паранены. Смерці ён не баяўся, ён баяўся палону, няволі. Як хацелася Мусе ў гэтыя минуты зрабіцца арлом, які «забі-

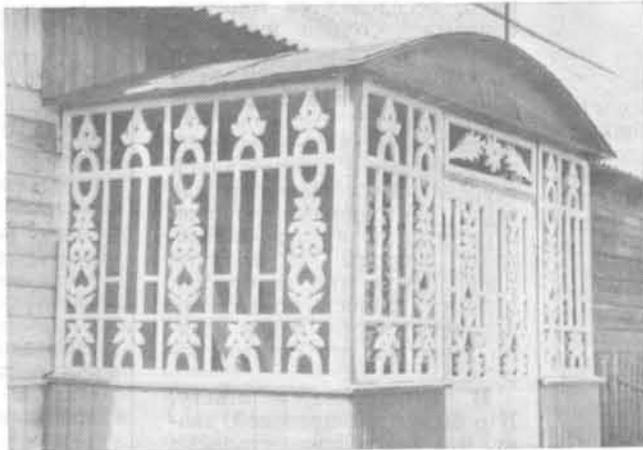
ваецца аб скалу», скарпінам, што «сябе дабівае джалам». У лагеры ваеннапалонных ён узначальвае работу падпольнай палітычнай арганізацыі, працуе ў нямецкай рэдакцыі, а сам у той час выдае і распаўсюджае антыфашысцкія лістоўкі. Фашысты пасадзілі яго ў Маабіцкую турму. Пакуты, катаванні не змаглі зламаць волю савецкага паэта і грамадзяніна. Ён працягваў змагацца словам: «І хоць я падкошаны буду свінцом, не скажа ніхто, што не быў я байцом!»

Паэт загінуў, але яго неўміручыя вершы засталіся. І сёння слова М. Джаліля звернута да нас, сучаснікаў, хто жыве ў мірных шчаслівых дні. Як заповіт, гучаць заключныя радкі з яго верша «Аб гераізме»:

Паміраючы, жыве герой —
Застаецца мужнасць у
вяках.

Ігар ВІШНЕЎСКІ.

СОНЦА НА ФРАНТОНАХ

У СУЧАСНЫХ беларускіх вёсках сярод мноства новых, светлых, шматпакаёвых дамоў калгаснікаў увагу кожнага прахожага спыніць адмысловы, з густам аздоблены разьбой і расфарбоўкай будынак, што адразу выдзяляецца сярод сваіх, здавалася б, таксама надрыхнутых, суседзяў. Дэвішся, адкуль такое багацце разьбы? Магчыма, гаспадар яе мастак ці фантазёр. Але ж усе ўзоры — традыцыйныя. І расцілі яны на глебе новага жыцця, як вынік высокага дабрабыту сучаснага селяніна, яго адвечнага імкнення да прыгожага.

Архітэктурная разьба — адзін з найбольш распаўсюджаных і традыцыйных відаў беларускай народнай разьбы па дрэву. Як бы бедна ні жыў селянін, ён імкнецца аздобіць сваю хату вільчыкам у выглядзе конскіх ці птушчых галоў, разьбіной ліштвай альбо фігурна счэсанымі слупкамі ганку. Аднак у дарэвалюцыйнай вёсцы разьба на сялянскіх будынках была надзвычай сціплай, і тлумачыцца гэта не духоўнай беднасцю беларускага сялянства, а яго надзвычай цяжкім

матэрыяльным становішчам. Лепшае пацвярджэнне гэтаму — той росквіт архітэктурнай разьбы, што наступіў у савецкі час.

Узяць, напрыклад, традыцыйную ліштву. Маленькае, у адну-дзве хат мела і такую ж бедную ліштву. Іншая справа — паўтара-двухметровыя вокны сучасных будынкаў. Тут ужо неак неадарэчы будзе выглядаць ліштва з адной дошкі з просенькай краявой прапілоўкай. І вось бярэ вясковы ўмелец пілку — і вырастаюць пад яго рукамі мудрагеліста выгнутыя галінкі з лістамі альбо распускаюць свае хвасты казаньны жар-птушкі. І ўсё гэта зіхаціць колерамі вясёлкі, у той час як раней сялянскія хаты фарбаў зусім не ведалі.

Альбо той жа ганак. Зараз ля новага будынку ўжо не ўбачыць традыцыйнага ганку на двух слупках са стрэшкай. Тое, што прыбывае на месцы ганку, нават называецца іначай — «веранда», і па плошчы яна часта — цэлы пакой. Зіхаціць на сонцы шкляныя сцены з ажурнай сеткай драўлянага пералёту, зробленага з адмысловым майстэрствам.

Новае жыццё атрымаў і такі тра-

дыцыйны від аздаблення жылля, як мастацкая ўкладка шалёўкі. У старыя часы, калі дошкі былі каштоўнасцю ў сялянскім побыце, толькі зрэдку можна было бачыць зашыты «ў ёлачку» ці ў выглядзе праменяў сонца шчыт хаты. Цяпер жа па-мастацку абшываюцца не толькі франтоны, але і сцены дамоў. Абавязковай стала расфарбоўка, выкананая з добрым мастацкім густам. Усім колерамі вясёлкі заззяў на франтонах старажытны сімвал сонца, асабліва на Палессі, дзе гэты матыў сустракаецца здавён.

Сучасныя прыёмы будаўніцтва выклікалі з'яўленне новых відаў аздаблення, раней амаль не вядомых. Напрыклад, пры сучаснай шалёўцы сцен напрошваецца неабходнасць аздобіць «гладкі вугал» вертыкальнымі разьбынымі накладкамі. Гэта надае будынку мастацкую завершанасць. І дамы, узведзеныя з цэглы і шлакабетону, паранейшаму маюць разьбыныя драўляныя часткі — франтон, ліштвы, веранду.

Нядаўна на Тураўшчыне, у вёсцы Запасочча, я назіраў, як гаспадар, малады калгасны шафёр, аздабляў свой вялікі, узведзены з белай цэглы будынак, увенчаны высокім, па-

мастацку ашалаваным і афарбаваным франтонам. Відаць, у свой час гаспадар не даўмеўся ўжыць цэглу двух колераў, і цяпер выпраўляў сваю непрадбачлівасць: мацаў пэндзаль у чырвоную фарбу і размаляўваў ёю ў пэўным парадку цагляны. На белай сцяне з'явіўся чырвоны арнамент.

Дапаўняе жыллёвы ансамбль, звычайна, агароджа з варотамі і весніцамі, асабліва прыгожымі на Гомельшчыне, дзе вароты — цэлыя архітэктурныя збудаванні.

Так, за апошні час беларуская вёска непазнавальна змянілася. Новыя сацыяльна-эканамічныя ўмовы выклікалі да жыцця новы быт, новыя звычкі. Таму жыве і множыцца ў народзе любоў да мастацтва, развіваюцца і шырока прымяняюцца ў будаўніцтве багатыя традыцыі народных майстроў-рэзчыкаў.

Яўген САХУТА.

НА ЗДЫМКАХ: так упрыгожваюць сваё жыллё жыхары вёсак Стасяле (Шклоўскі раён), Жыгалкі (Стаўбцоўскі раён), Іванава Слабада (Лельчыцкі раён).

Фота аўтара.

СПОРТ

ПОСПЕХ ВИКТОРА УГРУМАВА

Беларускі коннік Віктар Угрумаў паспяхова выступіў на міжнародных спаборніцтвах за прыз Сафіі, якія праводзіліся ў гэтым годзе сёмы раз. Угрумаў, выступаючы на коні па мянушцы Аіда, першыняваў у турніры па выезды, набраўшы 1 784 очки.

Другое месца заняў балгарскі коннік Георгі Гаджаў. А вось на трэцім — яшчэ адна прадстаўніца Беларусі — Грына Карачова.

У спаборніцтвах удзельнічалі таксама прадстаўнікі Грэцыі, Румыніі.

СЁМЫ ТРАДЫЦЫЙНЫ

Сёмы традыцыйны матч па спартыўнаму арыентаванню каманд гарадоў-герояў адбыўся ў Падмаскоўі. Спарцемены, карыстаючыся кампсам і картай, спаборнічалі ва ўменні хутка і дакладна рухацца па незнаёмай мясцовасці.

Дыстанцыі былі намечаны ў ваколліцах раз'езда Дубасекава, дзе ў 1941 годзе здзейснілі падзвіг 28 герояў-панфілаўцаў. Жанчыны спаборнічалі на трасе даўжынёй 6,8 кіламетра з 8 кантрольнымі пунктамі. Лепшы вынік 1 гадзіна 3 мінуцы 13 секунд паказала маскоўская студэнтка

В. Мухіна. Мужчынам прапаноўвалася ў найкарацейшы час адшукаць 13 кантрольных пунктаў на трасе даўжынёй 11,3 кіламетра. Вліскуца справіўся з гэтай задачай мінскі інжынер А. Трагубенка. Яго вынік — 1 гадзіна 13 мінуцы 39 секунд. Другі прызёр — студэнт Брэсцкага педагагічнага інстытута В. Фаткулін.

Галоўны камандны прыз традыцыйнага матча ўручан спартсменам Масквы, Арыенцроўшчыні Ленінграда занялі другое месца. Мінска — трэцяе.

НА ТРАСЕ — АДВАЖНЫЯ

У сталіцы Беларусі 25 мая ўрачыста адкрылася Спартакіада БССР па ваенна-тэхнічных відах спорту.

Тысячы мінчан сабраліся ў нядзелю на гоначным каліцы «Баравая». Яны сталі сведкамі яркага параду ўдзельнікаў спаборніцтваў, прысвечаных 30-годдзю Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне. У спартыўным свяце прынялі ўдзел авіямадэлісты, парашутысты, верталётчыкі.

Затым пачаліся спаборніцтвы, у якіх у якасці гасцей удзельнічалі мацнейшыя гоншчыкі Эстоніі, Літвы, Малдавіі, шэрагу гарадоў РСФСР.

Сярод гоншчыкаў, выступаючы на машынах другой і трэцяй формул (аб'ём рухавікоў да 1 300 і 1 600 кубічных сантыметраў), першым

быў мінчанін Анатоль Альхімовіч.

У класе аўтамабіляў «Жыгулі» чырвоная стужка чэмпіёна дасталася гамяльчаніну Івану Кабылянскаму, а на «Волзе» ўсіх апарэдаў неаднаразовы чэмпіён Беларусі Віталь Звархоўскі.

У камандным заліку перамогу атрымаў гоншчыкі Мінскай вобласці. На другім месцы — гамяльчане. Спарцемены Брэсцкай вобласці аказаліся на трэцім месцы.

У. ВЯРХОЎСКІ.
НА ЗДЫМКАХ: пераможца заезду гоначных аўтамабіляў II і III формул, адзін з вопытнейшых гоншчыкаў Беларусі Анатоль АЛЬХІМОВІЧ; момант спаборніцтваў.

ВЫСТАЎКА КВЕТАК

Пяць дзён кветаводы дэманстравалі сваё майстэрства на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі рэспублікі.

Вываўкі кветак сталі традыцыйнымі, праводзяцца штогод і карыстаюцца вялікай папулярнасцю ў мінчан і гасцей сталіцы.

— Я прыходжу сюды другі раз, — гаворыць Тамара Альхімовіч, студэнтка тэхналагічнага інстытута. — Вельмі люблю кветкі, такіх прыгожых ружаў, як тут, не бачыла.

А ружы сапраўды вельмі прыгожыя, іх вырасілі селекцыянеры батанічнага саду Акадэміі навук БССР. Прадстаўлена дзевятнаццаць сартоў разнастайных адценняў.

Бэз, нарцызы, прымулы, незабудкі, 130 сартоў цюльпанаў дэманстравала на выстаўцы секцыя кветаводаў-аматараў. У гэтым кутку выстаўкі вельмі мнагалюдна і ажыўлена. Наведвальнікі маюць магчымасць не толькі палюбавацца рэдкімі сартамі, але і сустрэцца з людзьмі, якія іх вырошчвалі, пачуць парады.

Удзел у выстаўцы прынялі адзінаццаць арганізацый, сярод якіх Цэнтральны батанічны сад АН БССР, камбінат дэкаратывнага садаводства, плодакансервавы камбінат, завод «Калібр», сярэдняя школа.

Выстаўка прысвечана 30-годдзю Перамогі над фашыскай Германіяй. Гэта тэма была ў аснове шматлікіх кветкавых кампазіцый, букетаў, мініячур.

«Велізарнае дзякуй! Мы хацелі б, каб наша зямля заўсёды была такім жа квітнеючым садом», — напісалі ў кнізе водгукаў наведвальнікі выстаўкі.

Т. КАРОЛЬ.

ГУМАР
Маладажон звяртаецца да жонкі:
— Ведаеш, дарагая, я цяпер падлічыў усе мае расходы на вяселле і кошт падарункаў. Аказваецца, я жаніўся на табе толькі па каханню.

— Фатограф! Я хачу сфатаграфавана на фоне гэтых калон, але зрабіце так, каб мой аўтамабіль не трапіў у кадр.

— А чаму, мадам?
— Вы не ведаеце майго мужа — ён абавязкова вырашыць, што гэта я разбурыла ўвесь Калізея!

— Куды ты паступіў вучыцца?
— У медыцынскі.
— Гэта добра. А я паступіў у ветэрынарны. Цяпер зможам лячыць адзін аднаго.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-02-80, 33-03-15, 33-01-97, 33-15-15.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга
друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі,
Зак. 904.